

Onderweg

Inspiratie
voor
reisgenoten

Kies je kerk!?

THEMA: DE ENE KERK IS DE PLAATSELIJKE KERK

06 OPINIE

De ware kerk is een plaatselijke kerk

Voor welk deel van de aarde is jouw gemeente geroepen? Het is een cruciale vraag die bij het nadenken over de roeping van de kerk beantwoord moet worden. Pieter Kleingeld schrijft dat de omgeving waarin je kerk bent niet uit dat antwoord weggelaten kan worden.

10 REPORTAGE

Een hart voor de buurt, een hoofd vol zorgen

Kerkelijk leiders in Loosdrecht, Kornhorn en Amsterdam vertellen over de voor- en nadelen van streekgemeenten en het belang van kerk zijn in je eigen buurt. Een gesprek over plaatselijke verbondenheid, hart voor de buurt en principes.

20 EYEOPENER

Confrontatie met duistere krachten

Jezus is onderweg naar Golgota. Hij wordt op weg daarnaartoe op de berg bemoedigd door Mozes en Elia. Direct daarna wordt Hij onder aan de berg echter weer geconfronteerd met de macht van de boze. Maar ook dan laat Hij een voorproefje zien van het hemels koninkrijk.

28 JEUGDWERK

Veertig

Ergens begin jaren tachtig leerde Paul Smit het bandje U2 kennen. Eén van hun nummers die voor hem een bijzondere betekenis hebben is '40'. Dat nummer haalt een deel van Psalm 40 aan. Zo is die tekst over bevrijding zijn geloofsverhaal binnengekomen. En dat geloofsverhaal deelt hij graag met jongeren die verlangen naar bevrijding.

24 ONTMOETING

'Ik zoek schoonheid in dingen die al een leven achter de rug hebben'

Margreet Batteau vist uit de vitrinekast een poëziealbum, dat een eeuw geleden in gebruik genomen is. Ze laat het oude kaft zien, het vergeelde papier met de verbleekte verzen. Ze verzamelt mooie oude dingen. Daarnaast schrijft ze al jaren blogs over alles wat ze om zich heen ziet en ervaart, en over haar depressies. 'God heeft mijn ogen geopend voor wat kwetsbaar zijn ten diepste is.'

30 OPINIE

De kerk als instituut is helaas populairder dan ooit

De kerk als instituut heeft afgedaan. Tenminste, als je de kranten, opiniemakers op tv en de publieke opinie mag geloven. Ze heeft niet meer het gezag om te bepalen wat we geloven en hoe we leven. Binnen de kerk ziet Jelle Knol echter een heel andere ontwikkeling: de kerk als instituut lijkt populairder dan ooit. Niet als instituut met gezag en invloed, maar als instituut dat er gewoon is wanneer je het nodig hebt.

14 INTERVIEW

Kerken in het dichtstbijzijnde filiaal van Gods gemeente

Een kerk draagt het meest vrucht als zij opkomt uit en gericht is op de lokale gemeenschap. Wie deze, formeel klinkende, stelling volgt, gaat niet naar de verder weg gelegen gemeente die onderdeel is van het 'eigen' kerkgenootschap, maar kiest voor een kerk in het eigen dorp of de eigen buurt. Journalist en tekstschrijver Theanne Boer maakte die keuze.

EN VERDER:

- 4 **Praktijklokaal**
- 12 **Redactioneel** Bram Beute
- 17 **Nieuws**
- 17 **Colofon**
- 18 **Stimulans**
- 19 **Column** Joost Smit
- 27 **Column** Wim van der Schee

Stockbeelden: Siloto/Dreamstime en Decorwithme/Dreamstime (pagina 1); Eveann Jarmon/Wikimedia (pagina 5 boven); Reliwiki.nl (pagina 5 onder); venemama/iStock (pagina 6-7); Rotislav Ageev/Shutterstock (pagina 8); CamiloTorres/iStock (pagina 20); Luis Louro/Shutterstock (pagina 31).

Het doorleefde Woord

Vrijgemaakt als ik ben, denk ik bij 'de kerk' meteen aan de kenmerken van de kerk. Die zijn in iets vereenvoudigde woorden ten opzichte van artikel 27 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis: het hoorbare Woord, het zichtbare Woord en het voelbare Woord (formulering van collega Egbert Brink).

Zelf heb ik in toenemende mate het gevoel dat het rijtje niet compleet is. Ik mis zelfs een heel belangrijk kenmerk: het doorleefde Woord. Ik hoor links en rechts de bezwaren al: sinds wanneer is de mate van levenswijding van de gemeenteleden individueel en samen een criterium? Ergens kloppen die bezwaren. Kijk maar naar het volk Israël, dat ondanks een gebrek aan levenswijding volk van God bleef. Tegelijk kloppen die bezwaren natuurlijk niet. Alsof het niet de bedoeling is om licht en zout te zijn in en voor deze wereld. Alsof Jezus niet gezegd heeft: 'Aan jullie liefde voor elkaar zal de wereld kunnen zien dat jullie mijn leerlingen zijn.'

Als iets de *identity marker* van de kerk zou moeten zijn, dan is het wel liefde. Liefde voor God, voor elkaar en voor onze naasten, omdat God ons liefheeft. We kunnen onze papieren op orde hebben, netjes vastgelegd achter in het kerkboek, maar als van de liefde niks te merken is, vind je in de kerk de dood in de pot. Dode orthodoxie. Dan wordt het Woord niet doorleefd, niet uitgeleefd. Dan zal de omgeving er zeker niks van merken. Of de ene kerk nu wel of niet de plaatselijke kerk is.

Kun je met minder genoeg nemen wat betreft de traditionele drie kenmerken als het Woord maar doorleefd en uitgeleefd wordt? Dat lijkt me de spannende vraag die op de achtergrond meespeelt in de diverse bijdragen in deze *OnderWeg* over de plaatselijke kerk.

Ideaal gezien zou dit trouwens geen dilemma moeten zijn. Ik stel dan ook vooral een aanvulling van de drie aloude kenmerken voor, met één nieuw kenmerk: het doorleefde Woord.

Maarten van Loon,
redacteur *OnderWeg*

Apeldoorn en Den Helder: verrassingen op catechisatie

Bij catechisatie – of club, of hoe het kerkelijk onderwijs ook genoemd wordt – gaat het er altijd om dat jonge mensen hun relatie met God verdiepen. Vaak gebeurt dat buiten het licht van de schijnwerpers, soms komt er iets van in de openbaarheid. Bijvoorbeeld in de GKv Apeldoorn-Centrum. Op de Facebookpagina van de kerk staat: ‘Wat begon als een gewone catechisatieavond over “geloofsopbouw en getuigenissen” werden drie avonden vol energie, waarin catechisatiegroep 5 (16 en 17 jaar, bestaande uit Eline, Eline, Elise, Joanne, Maaïke, Maaïke, Michelle en Ronald) via een woordweb een eigen(tijdse) geloofsbelijdenis maakte! In het woordweb draaide het om “ik geloof”. Al snel werden God als Vader, Jezus en de heilige Geest genoemd. Maar ook “samen”, want geloven doe je niet alleen en kun je niet alleen! En we mochten ook zeker onze toekomst en ons verlangen daarnaar niet vergeten. Dit alles leidde tot een belijdenis waarin we ons een parel in Gods handen weten. Niet één hand, maar

beide handen, want dat voelt een stuk veiliger! En natuurlijk moesten we afsluiten met een uitnodiging voor iedereen die het leest of hoort.’ Op het bijgaande screenshot is te lezen hoe de jongeren hun geloof onder woorden brachten.

Ook de leden van de GKv Den Helder konden via het kerkblad iets meemaken van de catechisatie. Simon, Daan, Janneke, Esmee, Lianne en Theunis zeggen daarbij onder het kopje ‘De Zoon verlost’: ‘Jezus heeft ons verlost van alles wat wij fout hebben gedaan (onze schuld). We hebben gekeken naar alle dingen die we zoal fout doen: het vergeten om te bidden voor en te danken voor alle goede dingen (brood, gezondheid, ouders, school enz.); het liever op zondagmorgen in bed willen blijven liggen; ons taalgebruik en ons denken aan God enzovoort. Maar voor al deze dingen heeft Jezus ons verlost. Hij werd hiervoor door God verlaten en kwam in de hel. Deze vreselijke dingen deed Hij voor ons... We zijn onder de indruk.’

Aandacht voor samengestelde gezinnen in Voorthuizen/Barneveld

Binnen de NGK Voorthuizen/Barneveld nodigde het echtpaar Maurits van Urk en Liesbeth de Boer-van Urk samengestelde gezinnen uit voor een gezamenlijke activiteit. Samengestelde gezinnen zijn gezinnen waarin één of beide echtgenoten (een) kind(eren) uit een eerder huwelijk meenemen. Dat is voor Maurits en Liesbeth zelf ook zo: voor allebei is het hun tweede huwelijk en ze hebben allebei twee kinderen uit hun eerste huwelijk. Ze spreken dus uit ervaring: ‘Samen weer naar een nieuwe gemeente, op je hoede vanuit littekens van het ver-

leden. Waar voor veel “normale” gezinnen de verbinding met anderen als vanzelf komt, door kinderen in dezelfde leeftijd, dezelfde school enz., mis je zomaar de aansluiting. Waar dat eerder als vanzelf ging, moet je actief op zoek naar contact.’ Maar ook als er wel contact is, lopen ze tegen allerlei dingen aan: ‘Veel mensen missen ofwel de moed ofwel de ervaring om door te vragen. Het is allemaal heel begrijpelijk, en tegelijk jammer. Dat is geen aanklacht, maar dat is hoe het loopt.’ Vandaar dit initiatief, om zo voor henzelf en voor anderen het sociale netwerk uit

Webtip

Maurits en Liesbeth delen graag hun goede ervaringen met een samengesteld gezin zijn, als mens en als hulpverlener. Ze zijn een eigen praktijk gestart voor samengestelde gezinnen, zie www.blendedfamily.nl.

te bouwen. De eerste aanmeldingen zijn al binnen.

Wat zou de gemeente kunnen doen? 'Elkaar uitnodigen in de kerk. Het goede gesprek zoeken en voeren. Meelopen in het proces met mensen, in plaats van met eigen standpunten of projecties bezig zijn. Dus: Hoe heb je (beiden) je vorige relatie afgerond? Hoe heb je dat proces met God gelopen? Hoe bezien jullie je relatie vanuit Gods perspectief? Hoe wordt er met jullie omgegaan? Wat kunnen wij als kerk doen voor jullie? In wezen zijn het gewoon vragen die thuishoren in een reguliere huwelijksvoorbereiding. Wat ons bijvoorbeeld een enorme boost heeft gegeven, is dat de dominee ons vroeg of wij op termijn mee konden draaien in de huwelijksvoorbereiding van stellen uit de kerk. Omdat we juist weten waar de valkuilen kunnen zitten in je relatie. Dat soort basaal vertrouwen heeft ons doen groeien.'

Samengestelde gezinnen zijn gezinnen waarin één of beide echtgenoten één of meer kinderen uit een eerder huwelijk meenemen.

Bidstond voor de zieken in Hengelo

De Kristalkerk (GKv) in Hengelo telt 657 leden. Als daarvan meer dan dertig ernstig of chronisch ziek zijn, is dat opvallend. Daarom is er op donderdagavond 25 januari 2018 een bidstond belegd voor de zieken.

Luc Compagnie, predikant van de Morgensterkerk (samenwerkingsgemeente NGK/CGK) in Hengelo en één dag in de week werkzaam in de Kristalkerk, zette de aanwezigen stil bij de genezing van koning Hizkia: 'God is niet een onbewogen "Op-gerwezen" dat alles al heeft vastgelegd. Hij luistert naar wat wij bidden: Ik heb je gebed gehoord en je tranen gezien.' Daarna gingen drie mensen voor in gebed: ds. Menko Biewenga (NGK Enschede, ook een dag per week werkzaam in de Kristalkerk) bad voor degenen die ernstig ziek zijn, gemeentelid Lydia Scheringa bad voor de gezinnen en families en voor hen die geliefden verloren hebben als gevolg van een ziekte, en gemeentelid Bert Hammink droeg de chronisch zieken aan de Heer op. Zo veel mogelijk mensen werden bij name

Webtip

De dienst is te beluisteren via kerkdienstgemist.nl/media/1518144-bidstond.

genoemd, behalve degenen die dat liever niet wilden.

De gemeente kijkt met dankbaarheid op deze bidstond terug: 'Het was goed en samenbindend om onze zorgen en ons verdriet samen bij God te brengen, met gebed, zang en overdenking', meldt het kerkblad. Ook veel leden uit de Morgensterkerk waren bij de bidstond aanwezig.

De Kristalkerk in Hengelo.

De ware kerk is een plaatselijke kerk

Voor welk deel van de aarde is jouw gemeente geroepen? Het is een cruciale vraag die bij het nadenken over de roeping van de kerk beantwoord moet worden. Pieter Kleingeld schrijft dat de omgeving waarin je kerk bent niet uit dat antwoord weggelaten kan worden.

tekst **Pieter Kleingeld**

Ik liep met een groepje mensen door Geitenkamp, een wijk in Arnhem. Dirk Jan en Eva Riphagen waren onze gidsen. Dirk Jan vertelde over een verloskundige die bij moeilijke bevallingen in Geitenkamp de baby toeroept: 'Kom maar hoor, je hoeft niet bang te zijn, hier hoeft je niet te werken.' Gekscherend natuurlijk, maar wel met een kern van waarheid. Door de verdwijning van industrie is de werkloosheid in Geitenkamp al generaties lang groot en er is relatief veel armoede. De uitspraak van de verlos-

kundige illustreert enigszins wat dat betekent voor de mensen in de wijk. Veel mensen zitten in een uitzichtloze situatie. Dirk Jan en Eva zijn doelbewust vanuit Harderwijk naar Geitenkamp verhuisd om er het evangelie te brengen. Mijn bezoek aan Geitenkamp was onderdeel van een conferentie van Tear over *integral mission*. Twee andere gemeentelieden van mij bezochten tijdens deze tweedaagse Wolfheze, een klein dorp aan de rand van de Veluwe. Zoals in zo veel dorpen zijn de afgelopen decennia

allerlei basisvoorzieningen uit Wolfheze verdwenen. Maarten en Annemiek Nijeboer, initiatiefnemers van Leef! Wolfheze, hebben een al jaren leegstaande supermarkt midden in het dorp verbouwd tot een plek om te wonen en te 'Leef!-en'. Anderen met een hart voor hun dorp en een hart voor God zijn aangehaakt bij de activiteiten en bijeenkomsten.

Als je bewust in een wijk of plaats aanwezig bent, krijg je veel beter zicht op

Alleen de plaats is onderdeel van de roeping van de kerk.

wat er speelt, welke zegen God heeft gegeven en wat het evangelie voor de mensen betekent. En dat betekent in Geitenkamp dus iets anders dan in Wolfheze.

Nihil

Ik ben opgegroeid in Werkendam. We waren lid van wat toen de NGK Almkerk-Werkendam heette. Ons kerkgebouwtje stond echter weer in een andere plaats, in Sleeuwijk. Kenmerkend: de naam van de gemeente was voor insiders en vertelde dat deze gemeente was ontstaan door een kerkscheuring. De locatie van samenkomen maakte duidelijk dat het een streekgemeente was.

De relevantie van onze gemeente voor Almkerk, Werkendam, Sleeuwijk en

de andere kerkdorpen (!) waar onze gemeenteleden woonden, was vrijwel nihil. De gemeenteleden zetten zich persoonlijk zeker in voor politiek, cultuur en sport en de gemeente was echt niet onbelangrijk voor haar leden – God heeft mij deels door deze gemeente gevormd tot wie ik ben en daar ben ik dankbaar voor – maar toch knaagde aan mij de vraag of dit nu was wat God met de plaatselijke kerk bedoelde.

Veel kerken zijn iets kwijtgeraakt. Kerkhistorie komt eerst, pas dan plaats. Voorkeur voor vorm en sfeer komt eerst, pas dan plaats. Voorkeur voor samenstelling (voldoende ouderen, jongeren, gezinnen, alleenstaanden, hoog- of lageropgeleiden) komt eerst, pas dan plaats. En dat terwijl alleen de plaats, in tegenstel-

ling tot al die andere zaken, onderdeel is van de roeping van de kerk.

Oude Adam

Om de roeping van de kerk te ontdekken, is het interessant om te zien hoe de afgelopen jaren telkens een andere grote opdracht van Jezus voor het voetlicht kwam.

Elk evangelie eindigt min of meer met een grote opdracht van Jezus aan zijn leerlingen. Lange tijd stond de opdracht om discipelen te maken (Matteüs 28:19-20) centraal. We lazen dat dertig jaar geleden vooral als een opdracht om te evangeliseren. Vervolgens ontdekten we de grote opdracht in het evangelie van Johannes: 'Zoals de Vader Mij heeft gezonden, zo zend Ik ook jullie' (hoofdstuk 20:21). Door te luisteren naar deze woorden kwam de kerk als gemeenschap in beeld: Gods huisgezin als doel en middel, als onderdeel van Gods missie.

Parallel aan de aandacht voor Johannes kwam de grote opdracht zoals geformuleerd in het evangelie van Lucas voor het voetlicht. In het verhaal van de Emmaüsgangers wijst Jezus op Mozes, de profeten en de psalmen die van Hem getuigen. Zo leerden we van Lucas dat de roeping van de kerk onderdeel is van het grote verhaal van de Schriften.

Op dit moment doet de grote opdracht

>>

>> De relevantie van onze gemeente voor Almkerk, Werkendam, Sleeuwijk en de andere kerkdorpen was vrijwel nihil <<

Als kerken het contact verliezen met hun omgeving, functioneert de gemeenschap niet meer als middel van Gods missie.

zoals geformuleerd in Matteüs weer opgeld: de nadruk ligt op discipelen maken. Zelf zou ik willen wijzen op de grote opdracht in het evangelie van Marcus. In Marcus 16:15 staat: 'Trek heel de wereld rond en maak aan ieder schepsel het goede nieuws bekend.'

Zoals veel mensen weten, zijn er grote bedenkingen bij de authenticiteit van het slot van het evangelie van Marcus. De meeste Bijbelvertalingen geven dat in enige vorm aan. Toch passen de woorden 'wereld' en 'ieder schepsel' goed bij dit evangelie.

Als Marcus vertelt over de verzoeken van Jezus eindigt hij met deze woorden: 'Hij leefde er te midden van de wilde dieren, en engelen zorgden voor Hem' (1:13). Marcus presenteert Jezus als de

nieuwe Adam. Net als de eerste Adam werd de nieuwe Adam verzocht, maar Hij hield stand. En net als bij de oude Adam komen ook hier de dieren langs. Als Jezus de nieuwe Adam is, vormen zijn volgelingen de nieuwe mensheid. Daarom is het belangrijk om ook de opdracht aan de eerste Adam serieus te nemen: bewaren en bewaken, als regenten en beelddraggers van de schepper heersen over de aarde. Zo gelezen past de slotopdracht van Marcus naadloos bij Genesis: de hele schepping mag weten dat de ware beelddrager is gekomen. De apostel Paulus sluit hierbij aan als hij de heiligen in een plaats de *ekklesia* van die plaats noemt (bijvoorbeeld in 1 Korintiërs 1:1, 2 Korintiërs 1:1 en Galaten 1:1). De *ekklesia* was in de Griekse oud-

heid de vergadering van vrije burgers van een stad, die politieke en juridische besluiten kon nemen. In hoeverre een *ekklesia* in de tijd van Paulus nog functioneerde, is de vraag, maar het woord had nog wel een politieke lading. Het is dit woord en bijvoorbeeld niet het woord 'synagoge' dat Paulus en anderen kiezen om de gemeente aan te duiden. Dus ook bij Paulus vinden we een verbinding van kerk en plaats.

Als een plaatselijke kerk een deel van de nieuwe mensheid vertegenwoordigt, is dus de vraag: voor welk deel van de aarde is deze plaatselijke gemeente geroepen?

Ruimtestation

Voor welk deel van deze aarde, van deze stad zijn wij geroepen? En andersom: welke wijk, welk dorp vertegenwoordigen wij bij God? En wat staat ons vervolgens te doen? Vragen als deze kunnen leiden tot een meer integrale visie op de missie van de kerk. Maar ze kunnen in veel kerken niet landen. Vrij naar de titel van een boek van Stefan Paas: het lukt ons beter om vreemdelingen te zijn dan priesters.

Nog even terug naar mijn biografie. De volgorde waarin ik de plaatsnamen noemde, was belangrijk: Almkerk-Werkendam (eerst komt de kerkhistorie) en daarna Sleenwijk (de plaats van samenkomen). Maar eigenlijk was die plaats van samenkomen willekeurig. In ieder geval had die niets te maken met de vraag: voor welk deel van de aarde zijn wij geroepen? We konden die vraag niet beantwoorden. Welk dorp zouden we moeten kiezen? Sleenwijk? Daar woonden nauwelijks leden. Een ander dorp? Dan zouden we andere kerkleden voor hun gevoel passeren. Moesten we ons richten op alle dorpen? Dat zouden we nooit kunnen. Bovendien, waarin waren wij anders dan alle andere kerken? Misschien konden we samenwerken met anderen? Maar met wie dan?

Ik denk dat dit soort overwegingen voor

veel kerken gelden. Veel kerken lijken op een ruimtestation dat om de aarde draait. Vanuit de patrijspoorren zien de bewoners de aarde als een mooie en indrukwekkende bol onder hen rond-draaien, maar er is hoogstens radiogra-fisch contact. Ze zweven rond boven de dampkring van de aarde. Er is wellicht een gaan en komen van astronauten, maar het schip en zijn tijdelijke bewo-ners zijn onverbonden met de aarde. Misschien willen ze die verbinding wel maken, maar ze weten niet hoe. Een 'theologie van plaats' kan haar basis vinden in Marcus, maar waarschijnlijk ook in de menswording van de Zoon. Hij daalde af uit de hemel en werd ge-boren uit de maagd Maria in een dorp. Hij leerde een vak van zijn vader, sprak Aramees en Grieks en had wortels in de aarde van Galilea en in de Joodse cultuur. Zo mogen kerken ook wortelen in hun omgeving.

Kunstmatig

Naar aanleiding van een lintjesregen mopperde een burgemeester: 'Waar blij-ven de kerken?' Als hij goed had opgelet tijdens zijn eigen toespraak had hij kun-nen ontdekken dat het merendeel van de gelauwerden lid van een kerk was. Je zou hem dus onoplettendheid kunnen verwijten: de kerken waren daar. Maar eigenlijk had hij gelijk: hij kende wel as-tronauten, maar het ruimteschip zelf was buiten beeld.

Als de kerk alleen een ruimteschip is, een plaats van aanbidding en toerus-ting, is de relevantie ervan niet alleen onduidelijk voor burgemeesters, maar ook voor de kerkleden zelf. Want wat als een ander ruimteschip een betere sfeer heeft, technisch geavanceerder is, meer aanspreekt, meer jongeren heeft of beter toerust? Dan lanceer je jezelf je toch één keer per week daarnaartoe? Wellicht voelt de vergelijking met het ruimtestation als een hyperbool. Maar toch, als kerken het contact verliezen met hun omgeving, functioneert de

gemeenschap niet meer als middel van Gods missie. De omgeving komt hoog-stens in aanraking met individuen, maar niet meer met de christelijke gemeen-schap zelf. Daarmee raken we de grote opdracht van Johannes kwijt. Als kerken niet functioneren binnen de grotere gemeenschap van een dorp, wijk of groep, wordt evangelisatie iets kunstmatigs. Een gast meenemen naar een kerkdienst wordt zoiets als: '*Beam me up, Scotty: I've got an alien lifeform with me.*'

>> Als de kerk alleen een ruimteschip is, is de relevantie ervan onduidelijk voor de kerkleden <<

Zonder die grotere context kan ook dis-cipelschap niet meer in het dagelijkse leven van die grotere gemeenschap plaatsvinden, maar alleen nog in het luchtledige van het ruimtestation. Daar-mee verliezen we de grote opdracht van Matteüs wat betreft evangelisatie en discipelschap.

Hoewel ons ruimteschip een band met de aarde heeft, kan die band zo los wor-den dat het wel en wee en de toekomst van de aarde minder relevant worden. Wie weet wat er in de ruimte nog meer voor leefbare planeten te vinden zijn? Zo raakt ook de grote opdracht van Lucas uit zicht, waar aandacht was voor het verhaal van schepping en herschepping.

Verlegen

Ik ben op dit moment predikant van de NGK Oegstgeest en omstreken. De geografische spreiding van onze leden is kleiner dan die van de gemeente van

Almkerk-Werkendam toen ik daar lid was. Maar de spreiding is nog steeds be-hoorlijk. We zijn meer bijtank- en toerus-tingsstation dan kerk in de wijk of kerk voor de stad. Ik voel me er verlegen mee en ik ben niet de enige die er verlegen mee is.

Hoe verder? Natuurlijk, ik kan wijzen op vele nieuwe initiatieven, zoals de voor-beelden uit Geitenkamp en Wolfheze. Vrijwel alle nieuwe kerkplantingen heb-ben sterke wortels in een wijk of in een gemeenschap. Je kunt daar inspiratie opdoen.

Je kunt het groot aanpakken. De bewe-ging Nederland Zoekt helpt bestaande kerken om delen van hun gemeenschap meer discipelschapsgericht te maken en met een klein beetje extra aandacht wordt dat ook meer wijkgericht.

Je kunt ook klein beginnen. Neem de plaatselijke krant mee op de kansel. Bid elke zondag voor onderwerpen die spelen in je woonplaats of wijk en geef het bloemetje van de week niet langer alleen aan gemeenteleden, maar breng het naar mensen daarbuiten. Doe van alles, maar doe één ding niet: plooi je visie op de kerk niet naar hoe de kerk nu is. Integendeel, voed je verlegenheid en ongemak, want de ware kerk is een plaatselijke kerk.

Pieter Kleingeld is predikant van de NGK Oegstgeest.

Leestips

Gea Gort, *God in de stad. Missionair leven in een stedelijke omgeving*, Heerenveen (Ark Media), 2011.

Stefan Paas, *Vreemdelingen en priesters. Christelijke missie in een postchristelijke omgeving*, Zoetermeer (Boekencentrum), 2015.

Een hart voor de buurt, een hoofd vol zorgen

Kerkelijk leiders in Loosdrecht, Kornhorn en Amsterdam vertellen over de voor- en nadelen van streekgemeenten en het belang van kerk zijn in je eigen buurt. Een gesprek over plaatselijke verbondenheid, hart voor de buurt en principes.

tekst en beeld **Maarten Boersema**

De NGK Loosdrecht heeft ongeveer 90 leden. Ruim een kwarteeuw geleden waren dat er 250, maar dat aantal is langzaam afgenomen. De gemeente wordt gevormd door leden uit Loosdrecht, maar ook uit Hilversum, Kortenhoef, Blaricum en Huizen. Sommigen

van hen woonden vroeger in Loosdrecht, verhuisden naar elders, maar bleven toch in Loosdrecht lid. Auke Siebenga (65) is inmiddels vierenhalf jaar deeltijdpredikant in de gemeente. 'Loosdrecht is een klein dorp, waar bijna geen huizen worden

gebouwd en waar de jongeren veelal wegtrekken. Ook hier speelt het feit dat (ex-)leden de kerk en het geloof een andere plek geven dan vroeger.' Het vooruitzicht is dat de gemeente steeds kleiner wordt, al zijn er goede gesprekken met de hervormde kerk in

Oud-Loosdrecht, een gemeente met vierhonderd adressen. Er wordt op kleine schaal samengewerkt. 'Het zou mooi zijn om samen verder op weg te gaan, maar dat zal waarschijnlijk niet gebeuren, want deze gemeente fuseert binnen afzienbare tijd met de hervormde kerk in Nieuw-Loosdrecht en dat is voor ons wat verder weg.'

Kilometers

De NGK Loosdrecht is een streekgemeente met beperkte menskracht en is vooral bezig met overleven. 'Er wonen weinig leden in Loosdrecht zelf', vertelt Siebenga. 'Dat maakt het lastig om er daadwerkelijk te zijn voor de plaats zelf. Maar er zijn ideeën om samen met andere kerken aan te sluiten bij het inloophuis dat de gemeente Wijdemeren binnenkort hoopt te openen in Nieuw-Loosdrecht. Op die manier kunnen we toch priesterlijk kerk zijn voor het dorp. Als kerken zijn we veel op onszelf gericht. Het is een uitdaging om ook in de wereld iets te laten zien van barmhartigheid.'

Siebenga herkent het verlangen om

lokaal kerk te zijn en zou graag zien dat gezinnen uit de omgeving zich bij de NGK Loosdrecht aansluiten. 'Kom naar de kerk in de plaats waar je woont, dan wordt die kerk versterkt. Het is jammer dat zo veel mensen op zondag kilometers maken om elders te kerken, terwijl er gewoon een kerk om de hoek is. Tegelijkertijd: binnen onze gemeente zijn er ook leden die aan andere kerken voorbijrijden. Wat dat betreft zitten we in een overgangstijd, van verzuiling naar plaatselijke verbondenheid.' Siebenga is in alles nuchter en realistisch, want hij begrijpt dat jonge gezinnen niet snel naar een vergrijzende gemeente gaan. 'Kerk zijn voor het dorp is een zoektocht voor een vergrijzende gemeente. Zou het mogelijk zijn om op regionaal niveau samen te werken, terwijl de afzonderlijke kerken in de diverse plekken wel blijven bestaan? Wat betreft Loosdrecht denk ik soms: wat zou het mooi zijn om een bepaalde doelgroep aan te spreken, bijvoorbeeld de mensen met grote huizen langs het water. Ook daar wonen zoekende zielen. Maar daar hebben we als ge-

meente op dit moment noch de visie noch de middelen voor.'

Sing-in

De GKv Kornhorn werd begin dit jaar opgeheven. De gemeente had toen nog een kleine 90 leden. Peter van der Meulen (45) was scriba. Hij vertelt dat de gemeente al twee jaar moeite had om de ambten te vervullen. 'Dat had te maken met de vergrijzing. Gezinnen verhuisden of zochten elders kerkelijk onderdak, terwijl dat vaak de mensen zijn die het werk in de kerk oppakken. In de afgelopen jaren zijn sommige gezinnen lid geworden van gemeenten in de buurt met meer gezinnen, zoals de CGKv Surhuisterveen. Eerder vertrok een gezin vanwege de koers van de vrijgemaakte kerken. Enkele oudere broeders die nog een termijn als ambtsdrager zouden kunnen dienen werden door ziekte verhinderd.' Dit alles heeft ervoor gezorgd dat de leden ervoor kozen om de gemeente op te heffen.

Veel van de gemeenteleden kwamen uit Kornhorn zelf (een Gronings dorp

>>

Lokaal kerk zijn kan op veel praktische en principiële bezwaren stuiten. In het Groningse Kornhorn werd onlangs de lokale GKv (tweede foto) opgeheven.

Gelovig beroepen

Ik had een diepzinniger antwoord verwacht op mijn vraag. Ik kwam net van de universiteit en had mijn eerste beroepingsbrief binnen. Maar waarom hadden ze nu juist een beroep op mij uitgebracht? Het antwoord van de ouderling aan wie ik die vraag stelde was eenvoudig: 'We hebben een dominee nodig. We kunnen alleen een kandidaat betalen. Daarvan zijn er een stuk of vier. Jij lijkt daarvan het beste bij onze gemeente te passen.'

Het was ontvullend en leerzaam. Ik was niet hun droomkandidaat. Ik paste niet perfect in hun profielschets (als die er al was). Er was nu eenmaal een predikant nodig en van de beschikbare mensen leek ik het beste te passen.

›› Gek genoeg vertrouwt God zijn gemeenten niet toe aan engelen ‹‹

Zo gaat het natuurlijk meestal in de kerk. Er is nu eenmaal een ouderling, diaken, organist, koster, scribea, kinderoppasser of jeugdleider nodig en we doen het met wie beschikbaar is. Vaak is er niet eens wat te kiezen en ben je blij als je iemand vindt.

Dat lijkt me een goede en gelovige manier van doen. De Geest geeft gaven aan de gemeente. Dat zijn allereerst mensen. En natuurlijk moeten we het dan daarmee doen. Al zijn we regelmatig zo ongelovig dat we menen dat het beter was geweest als de Geest ons een andere koster, organist, jeugdleider enzovoort had gegeven. In onze ogen was het beter geweest als God het beheer van zijn kerk had overgelaten aan zondeloze, volmaakte wezens. Maar gek genoeg vertrouwt God zijn gemeenten niet toe aan engelen – al houden die wel een oogje in het zeil – maar aan mensen. Daar moeten we het dus mee doen.

Ik vraag me af of we dit echt geloven als het om predikanten gaat. Er zijn in de GKv volgens www.steunpuntkerkenwerk.nl 58 gemeenten vacant, maar er worden nauwelijks beroepen uitgebracht. In de NGK lijkt het niet beter. Intussen zijn er heel wat afgestudeerde studenten, zijinstromers en predikanten die graag

(opnieuw) in de kerk aan het werk willen. Ze hebben jarenlang gestudeerd en hebben op stages en in de praktijk laten zien dat ze het predikantswerk aankunnen. Welke gemeente heeft genoeg geloof om hen als gave van de Geest te beroepen?

**Bram Beute (GKv),
redacteur *OnderWeg***

met zo'n zeshonderd inwoners), maar bijna de helft kwam uit het nabijgelegen Opende. In dat dorp was tot 2002 nog een vrijgemaakte kerk. De GKv Kornhorn probeerde kerk in en voor het dorp te zijn door samenwerking te zoeken met de plaatselijke CGK en Gereformeerde Kerk, onder meer rond de kerstnachtdienst en de jaarlijkse sing-in in een natuurgebied. 'Het leek ons goed om gezamenlijk het evangelie uit te dragen en niet zoals vroeger de confrontatie te zoeken', zegt Van der Meulen.

Nu de vrijgemaakte kerk is opgeheven, hebben de gemeenteleden hun eigen weg gekozen. De één heeft gekozen voor de CGK in het dorp, vooral vanwege praktische redenen. De ander gaat naar een vrijgemaakte kerk in de buurt. Weer een ander heeft vanwege principiële redenen de overstap gemaakt naar de Gereformeerde Kerken Nederland in Boerakker.

›› *'Als mensen een kerk zoeken die leuk is voor henzelf, zijn ze bij ons aan het verkeerde adres'* ‹‹

Ds. Bas, die tot voor kort verbonden was aan de GKv Kornhorn, maakte eind vorig jaar deze overstap al en Van der Meulen heeft met zijn gezin dezelfde keuze gemaakt. Dat heeft vooral te maken met de koers van de vrijgemaakte kerken met betrekking tot onder meer de vrouw in het ambt.

De geschiedenis van de GKv Kornhorn laat zien dat er tussen de droom om lokaal kerk te zijn en de daadwerkelijke praktijk heel wat praktische en ook principiële bezwaren kunnen staan.

DNA-cursus

In Amsterdam-Noord is de multiculturele kerk Hoop voor Noord te vinden. De gemeente begon als pioniersplek, maar is in de loop van de tijd uitgegroeid tot een zendingsgemeente binnen

de CGK van ruim 250 mensen, inclusief kinderen en jongeren. Rond deze vaste kern is er nog een grote groep van vaste bezoekers en andere mensen die in het netwerk van Hoop voor Noord zitten.

Theodoor Meedendorp (41) is één van de voorgangers van de gemeente. Hij vertelt dat Hoop voor Noord er wil zijn voor het stadsdeel Amsterdam-Noord, dat zo'n 95.000 inwoners telt en bestaat uit verschillende buurten. Mensen uit andere delen van de stad kunnen bij uitzondering lid worden, maar dienen zich te realiseren dat de focus van de gemeente op Amsterdam-Noord gericht is en dat men niet in andere delen van de stad activiteiten gaat organiseren. Elk nieuw lid wordt ook gevraagd om een zogeheten DNA-cursus te volgen, waarin de visie en de missie van Hoop voor Noord worden uitgelegd. 'Als mensen een kerk zoeken die leuk is voor henzelf, zijn ze bij ons aan het verkeerde adres. Niet dat we er niet willen zijn voor christenen, maar het is onze missie om het stadsdeel Noord te bereiken met het evangelie. We willen iets bijdragen aan het goede leven in Noord en dat vraagt commitment.' De afgelopen jaren heeft Hoop voor Noord een ontwikkeling doorgemaakt. Op een vaste, centrale plek worden samenkomsten georganiseerd, maar daarnaast zijn er ook activiteiten en bijeenkomsten opgezet in drie buurten. 'We hebben daar missionaire gemeenschappen, die bestaan uit enkele leden van de gemeente die in deze buurten wonen. Deze leden hebben hart voor hun buurt. Ze willen er op een laagdrempelige manier zijn voor hun buurtbewoners of participeren in bestaande buurtactiviteiten.' Meedendorp vervolgt: 'In drie buurten zijn we aan het experimenteren met het project "Zondag voor de buurt". We willen doordeweeks in de buurt zijn, maar ook op zondag. Tegelijk weten

we dat voor sommige mensen de drempel heel hoog is om naar de grote bijeenkomst buiten hun buurt te gaan. Daarom zijn er elke eerste zondag van de maand kleinere bijeenkomsten in de buurt, parallel aan de grote centrale bijeenkomst in het kerkgebouw. Deze kleinere bijeenkomsten kenmerken zich door gesprek, creativiteit en eten met elkaar.'

Anoniem

Hoop voor Noord is een voorbeeld van een gemeente die wel aangesloten is bij een landelijk kerkverband, maar waarvan de leden amper weten welk kerkverband dat is. 'Leden zijn niet op basis van het kerkverband bij ons gekomen, maar door wie we zijn als lokale kerk', zegt Meedendorp. 'Vooraf voor de werkers in de kerk is het kerkverband – de gereformeerde traditie waarin we staan – belangrijk. We onderwijzen vanuit de gereformeerde theologie, maar laten ons ook inspireren door andere tradities.'

De aanpak van Hoop voor Noord heeft erin geresulteerd dat er een gemeenschap is ontstaan met leden met zeer uiteenlopende achtergronden: van rooms-katholiek tot ex-moslim en van evangelisch tot christelijk-gereformeerd.

Meedendorp vertelt dat Hoop voor Noord zowel focust op taalgroepen, waarin mensen met dezelfde culturele achtergrond bij elkaar komen, als op de buurt. 'We willen een kerk voor de buurt zijn. Leden worden gestimuleerd om in hun directe woonomgeving aanwezig te zijn. Bij buurt gaat het dus niet om de directe omgeving van het kerkgebouw. Amsterdam-Noord is groot, dus het gaat erom dat mensen getraind worden om er voor anderen te zijn in hun directe woonomgeving. Het is belangrijk om niet per se te denken vanuit het kerkgebouw, maar vanuit relaties. Je kunt best elders naar de kerk

gaan, maar er in je dagelijkse bestaan wel zijn voor je eigen buurt. Waarbij niet elke buurt zich leent voor gemakkelijk contact. Stel dat je in een buurt woont die heel anoniem is. Je gebruikt de buurt vooral om te slapen, terwijl je leven zich op andere plekken afspeelt. Dan kan het zijn dat je juist op die andere plekken, bijvoorbeeld je werk, voluit christen moet zijn.'

>> *Het is belangrijk om niet per se te denken vanuit het kerkgebouw, maar vanuit relaties* <<

Meedendorp heeft geleerd dat je als kerk duidelijke keuzes moet maken. 'Help mensen te focussen. Je kunt mensen niet heel veel tijd laten steken in de zondagse samenkomst en tegelijkertijd van hen vragen om er te zijn voor hun buurt. En vraag als kerk niet van je leden om er te zijn voor de buurt waarin het kerkgebouw staat als de leden niet in de buurt van het kerkgebouw wonen. Keuzes maken is niet gemakkelijk en doet soms pijn, maar het levert op de lange termijn wel iets goeds op: mensen die vanuit hun hart met volle aandacht betrokken zijn op hun omgeving.'

Maarten Boersema is fotograaf, tekstschrijver en predikant van de GKv Blije-Holwerd.

Webtip

www.hoopvoor Noord.nl

Kerken in het dichtstbijzijnde filiaal van Gods gemeente

Een kerk draagt het meest vrucht als zij opkomt uit en gericht is op de lokale gemeenschap. Wie deze, formeel klinkende, stelling volgt, gaat niet naar de verder weg gelegen gemeente die onderdeel is van het 'eigen' kerkgenootschap, maar kiest voor een kerk in het eigen dorp of de eigen buurt. Journalist en tekstschrijver Theanne Boer maakte die keuze.

tekst **Leendert de Jong**

Wil je iets vertellen over je persoonlijke situatie?

'Ik woon nu zo'n tien jaar in Zeeland. Vanuit het midden van het land ging ik naar een klein dorp in Zuid-Beveland. Daar woonde de man met wie ik trouwde. Natuurlijk komt dan ook de kerkkeuze ter sprake. Ik kom uit een GKv-nest. Mijn man is opgegroeid in de Nederlands Hervormde Kerk, Gereformeerde Bond, in Noord-Holland. Hij vertelde dat hij hier in het dorp naar een PKN-gemeente ging. Hij was dat zo gewend: je gaat naar het dichtstbijgelegen filiaal van Gods gemeente. Ik ben meegegaan en ik herinner me goed de eerste keer, toen ik bijna huilend thuiskwam.'

Waarom hilde je?

'Vanwege de rust, de eenvoud. Dat ik niets meer hoefde, dat het goed is zoals het is. Ik kwam uit een grote GKv-gemeente met veel toeters en bellen. Je werd bij binnenkomst al ingedeeld in een huiskring. Er waren een gebedsgroep, een band en allerlei commissies. Er opereerde een klankbordgroep om op zaken te reageren. Ik was daar ook bij betrokken. Ik weet: al die dingen worden met de beste

bedoelingen gedaan. De mensen doen het echt voor God, om Hem op de best mogelijke manier te dienen. Maar als je hier gevoelig voor bent, en dat ben ik, kun je zoiets ook als dwang ervaren. Terwijl het in de kleine dorpskerk zo stil was.'

Je kunt dit ook saai noemen.

'Zeker. Ik kan me voorstellen dat anderen dit saai en ouderwets vinden. Maar voor mij werkt het goed: ik leef op bij de kracht van herhaling, het element van "eeuwenoud" in de liturgie, het vanzelfsprekende. Er wordt bijvoorbeeld uit één boek gezongen, het Liedboek, verder is er niets. Tegelijk is er openheid voor iets anders. Wie uit de Naardense Bijbel wil lezen of uit Opwekking laat zingen, prima. Er kan veel, niets hoeft.'

Jij voelt je daar goed bij?

'Ja. Al begon ik het op een gegeven moment wel te missen dat er geen Bijbelkring of iets dergelijks was. Toen ik daar iets over zei, zei de predikante: "Misschien kun jij er één

beginnen? Dan kom ik ook!” Tot mijn verbazing kwam de halve gemeente opdagen.’

Over welke aantallen praten we als het gaat om de kerk en het dorp?

‘De kerk telt in totaal ruim tweehonderd zielen. Op een zondagmorgen zijn er zo’n 25 tot 30 in de kerk. De meeste kerkgangers zijn boven de 70. Ik ben de jongste oudere. Onze zoon is het enige kind. Het dorp telt vijfhonderd inwoners en maakt deel uit van een grotere gemeente met meer dorpskernen. Overigens is onze dorpskerk vijftien jaar geleden al gefuseerd met de kerken van twee andere dorpen.’

Kun je zeggen dat zo’n dorpskerk echt kerk voor de omgeving is?

‘Ja, dat vind ik wel, hoe klein deze kerk ook is. Dat komt vooral doordat de lijntjes in een dorp kort zijn, waardoor je makkelijk mensen met elkaar verbindt.

Een paar voorbeelden. In dit dorp woont een Syrisch gezin, net als in de andere dorpen die bij onze kerk horen. Wij kijken wat we voor hen kunnen doen en wie we daarvoor kunnen inschakelen. We verbinden daarvoor mensen in de dorpen met elkaar. Ander element: in een dorp als dit weet je in welke huizen het goed gaat en waar niet. Zo brengen wij weleens een boodschappenpakket bij mensen die dat goed kunnen gebruiken. Ook was er een vrouw die alleen kwam te staan. Wij kijken nu wat we voor haar kunnen doen. Daarbij maakt het niet uit of ze lid is van de kerk.’

Dit soort dingen zie jij niet snel in een grotere kerk elders gebeuren?

‘Nee. Neem bij wijze van voorbeeld een grotere GKV-gemeente die gehuisvest is in een fraai kerkgebouw aan de rand van een kleine stad. Zo’n gemeente heeft veel activiteiten, men is druk met interne zaken, met elkaar. Wat moet je dan nog met je omgeving? Ik hoor het ook van GKV-mensen die in een dorp wonen, maar betrokken zijn bij een gemeente in de dichtstbijzijnde stad. Zij zeggen: “We hebben niet zo veel met het dorp. Ja, we wonen er, maar verder...?”’

Komt hier jouw stelling uit voort: ‘Naar de kerk gaan in het dorp of de wijk waar je woont, dat is eenheid?’

‘Ja! En dan bedoel ik met eenheid: je voelt je één met het dorp. Er is een link tussen dorp en kerk, tussen wat je gelooft en waar je woont. Je kunt zomaar tegen iemand in het dorp zeggen: “Kom, ga met ons en doe als wij.” En dan is de kerk er op loopafstand. De mensen tussen wie je woont

Theanne Boer: ‘Stel jezelf eerst de vraag: wat is het dichtstbijzijnde filiaal van Gods gemeente?’ (beeld Daniel Sonneveld, Beeldvoerders)

kennen het gebouw waar jij naartoe gaat: het staat vlakbij! We hebben geïnventariseerd hoeveel mensen in het dorp christen zijn en elders naar een kerk gaan. Die hebben we bij elkaar geroepen, een stuk of zes gezinnen. Met hen organiseren we nu dorpsmaaltijden in de kerk. Dan koken we voor het dorp. Er komen ongeveer zestig mensen, van wie een derde niet kerkelijk is. Nu hebben we gezegd: we gaan die maaltijden verplaatsen naar het dorps huis, dan is de drempel om te komen lager.

>> ‘Wat moet je dan nog met je omgeving?’ <<

Als ik de groep christenen in het dorp zie, denk ik: ons kleine dorpskerkje zou zo veel bloeiender zijn als de mensen die een gereformeerde of evangelische gemeente elders bezoeken zich bij ons zouden aansluiten!’

Dan zal hun vraag zijn: wat hoor ik daar dan?

‘Onder de kerkgangers zijn mensen die zeer vrijzinnig zijn en mensen die zeer orthodox zijn. Dat is mooi, maar het heeft een keerzijde: je hoort niet altijd wat jij gelooft. En er zijn voorgangers die minder duidelijk zijn met hun boodschap. Onze predikante is hier parttime, er zijn dus ook veel voorgangers van buiten. De ene is vrijzinnig, de andere orthodox. Het voordeel is dat jij je eigen theologische “tun-

Theanne Boer: 'De lijntjes in een dorp zijn kort, waardoor je makkelijk mensen met elkaar verbindt.' (beeld Theanne Boer)

>> 'Nou, als je iets niet waar vindt, ga er dan over in gesprek' <<

nel" moet bevragen. In mijn geval verdiept dit mijn geloof. Het nadeel is de vrijblijvendheid. Iedereen mag geloven wat hij of zij wil. Op zondagavond zoeken wij daarom nog weleens een stevige preek op internet op.'

Misschien zeggen mensen dan: 'Wil ik dit? Wat doe ik in dat dorpskerkje? Er zijn toch grenzen aan eenheid?'

'Als een evangelische of gereformeerde bezoeker erbij komt, krijg je wat ik "positieve wrijving" noem. Dan kan er worden gevraagd om te bidden voor genezing of wordt erop aangedrongen om te blijven oproepen tot bekering, tot het blijvend centraal zetten van het kruis. Dat is zo waardevol! In de GKv ben ik opgevoed in termen van waar en niet waar. Mijn man zegt dan: "Nou, als je iets niet waar vindt, ga er dan over in gesprek; zeg het en zorg dat het goed komt." Steeds meer wil ik daarvoor gaan, in plaats van een kerk op te zoeken waar al zo veel gelijkgezinden zitten.'

Toch trek jij ook grenzen. In een column in het *Nederlands Dagblad* schreef je dat jij je minder zult thuis voelen in een pinkstergemeente. Stel dat dat de enige kerk in jullie dorp is...

'Ik denk dat ik mij daarbij zou aansluiten, al zal ik er weleens met gekromde tenen zitten. Ik zou dan de eenheid tussen wonen en kerken belangrijker vinden. Tegelijk vind ik het ook belangrijk wat onze zoon wil. Hij gaat nu nog braaf en met plezier met ons mee, maar wat als hij groter wordt en niet meer tussen oude mensen wil zitten? Wij hebben gezegd: als jij naar een andere kerk wilt, dan gaan wij mee. Dat geldt dus ook voor een pinksterkerk. Of voor een CGK-gemeente, zoals die in de stad verderop, waar zijn klasgenoten lid van zijn en waar hij nu al op de Bijbelclub zit.'

Kies je kerk: is dat per definitie een dorpskerk die kerk voor de omgeving is of kan het ook de kerk verderop zijn?

'Wat ik graag wil, zijn twee dingen. Als je verhuist, stel jezelf dan eerst de vraag: wat is het dichtstbijzijnde filiaal van Gods gemeente? Want realiseer je: in je buurt kun je als

>> 'Waar kun jij het meeste brengen?' <<

kerk geweldige dingen doen! Het tweede: weeg eens af of de kerk waar jij uit gewoonte naartoe zou willen – vanuit je landelijke lidmaatschap of omdat die kerk "goed voelt" – jou echt nodig heeft. Waar kun jij het meeste brengen? Ik hoop dat we voor die dingen meer oog krijgen.'

Leendert de Jong is hoofdredacteur van *OnderWeg*.

Quota 2018 voor GKv en NGK bekend

Het bedrag per lid dat GKv- en NGK-gemeenten in 2018 moeten opbrengen voor het landelijke kerkverband is bekend. Eerder werd het GKv-quotum al op 30 euro per belijdend lid en 15 euro per dooplid vastgesteld; een fikse daling ten opzichte van 2017. Recent heeft de financiële commissie van de NGK het Nederlands-gereformeerde quotum bepaald op 27,69 euro, een kleine verhoging ten opzichte van 2017. Onder het motto 'kinderen half geld' geldt in de GKv voor het eerst voor doopleden een lager quotum dan voor belijdende leden. Bij omrekening naar een gemiddelde per kerklid blijkt het GKv-quotum een paar euro lager te zijn dan het NGK-quotum. Een paar jaar geleden was dat omgekeerd.

Gezamenlijke kerkbouw GKv en NGK Leidsche Rijn van start

Binnenkort start de bouw van een gezamenlijk kerkgebouw van de NGK Rijnwaarde (370 leden) en de GKv Leidsche Rijn (180 leden). De twee zelfstandige gemeenten, die veel samen doen, hadden al jaren plannen om samen een kerk te bouwen, maar door een fout van de gemeente Utrecht met de kaveluitgifte en vertraging in de verkoop van het GKv-kerkgebouw kwam het daar tot nog toe niet van. De bouwkosten liggen rond de 2,5 miljoen euro. Het gebouw komt aan de Alendorperweg te staan en wordt gebouwd door Middelwateringbouw uit Nieuwerkerk aan den IJssel. Het kan naar verwachting in het voorjaar van 2019 in gebruik worden genomen.

Hart voor Heerhugowaard koopt wijkcentrum

De missionaire gemeente Hart voor Heerhugowaard is begin 2018 eigenaar geworden van wijkcentrum De Mediaan. Hart voor Heerhugowaard gebruikte het wijkcentrum voor kinder- en jongerenwerk, maar doordat de burgerlijke gemeente de subsidie stopzette, kwam het voortbestaan van het wijkcentrum en daarmee alle doorweekse activiteiten van Hart voor Heerhugowaard in gevaar. Uiteindelijk heeft de kerk het wijkgebouw aangekocht met financiële steun van haar drie moedergemeenten (CGK, GKv en NGK) in Alkmaar en Broek op Langedijk, andere sponsorkerken, particulieren en bedrijven. Het fungeert nu onder de naam Wijkcentrum de Zon als de 'huiskamer van de wijk', met naast jeugdactiviteiten een brasserie en een ouderensoos. Ook huiswerkbegeleiding, een buurtontbijt, markten en filmavonden staan op de rol. Aan Hart voor Heerhugowaard zijn jeugdwerker Jan Pieter Balder en gemeentestichter Alrik Vos verbonden. Meer informatie: www.wijkcentrumdezoon.nl en www.hartvoorheerhugowaard.nl.

Komen en gaan

Aangenomen naar de GKv Leerdam: kandidaat W.S. Schaaij (Kampen).
Verbonden aan de GKv Buitenpost: G.A. Heek (Veenhartkerk, GKv Mijdrecht).

Kernredactie

Bram Beute, Debbie den Boer, Peter Hommes, Leendert de Jong (hoofdredacteur), Erik Koning (eindredacteur), Jordi Kooiman (eindredacteur), Maarten van Loon, Karel Smouter, Jolyn van Varik-Nysink, Tineke Verhoeff (beeldredacteur thema).

Brede redactie

Kernredactie plus Rob van Houwelingen, Hans Schaeffer, Peter Strating, Hans Vel Tromp.

Medewerkers

Ad de Boer, Eline de Boo, Han Hagg, Myriam Klinker-De Klerck, Jan Kuiper, Roel Kuiper, Almatine Leene, Bas Luiten, Jan Mudde, Maurits Oldenhuis, Anko Oussoren, Wim van der Schee, Joost Smit, Paul Smit, Esther Spiering-de Hek, Jeroen Sytsma, Roel Venderbos, Maarten Verkerk, Martine Versteeg, Dick Westerkamp, Jeannette Westerkamp-Stegeman.

Redactieadres

t Hazeveld 115, 3862 XA Nijkerk, 033-750 67 87, redactie@onderwegonline.nl.

Lezersservice

Voor abonnementen, adreswijzigingen, opzeggingen en bezorgklachten: Nico Schenk, Droogoven 7, 3961 EW Wijk bij Duurstede, 0343-57 50 27, administratie@onderwegonline.nl.

OnderWeg in braille, grootletter en audio

OnderWeg is beschikbaar in passende leesvormen bij de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden (CBB). Neem voor meer informatie contact op met de CBB: 0341-565499.

Abonnementsprijzen

Jaarabonnement: € 48,50 (studenten € 24,25,- / Europa € 85,- / buiten Europa € 115,-).

Halfjaarabonnement € 26,75.

Abonnement OnderWegOnline: € 37,50.

Proefabonnement: drie maanden gratis.

Neem voor het afsluiten van een abonnement contact op met de lezersservice (zie hierboven) of vul uw aanvraag online in op www.onderwegonline.nl.

IBAN: NL89INGB0000404945 t.n.v. Gereformeerde Persvereniging OnderWeg te Wijk bij Duurstede.

Persvereniging

OnderWeg is een uitgave van de Gereformeerde Persvereniging OnderWeg.

Informatie: Marga van Gent-Petter (secretaris), persvereniging@onderwegonline.nl.

Bestuur Persvereniging

Bernard Bos, Marga van Gent-Petter, Aad Lootens, Hillie van de Streek en Tjirk van der Ziel.

Adverteren

Nico Postuma, 06-139 959 05, adverteren@onderwegonline.nl.

Zie voor de formaten, tarieven en verschijningsdata www.onderwegonline.nl/adverteren.

Vormgeving

Bredewold. Creatie, web & print. Postbus 86, 8090 AB Wezep, 038-376 33 90,

fax 038-376 53 03, onderweg@bredewold.nl, www.bredewold.nl.

Technische realisatie en druk

Zalsman B.V., Steinfurtstraat 1, 8028 PP Zwolle, Postbus 1025, 8001 BA Zwolle, 038-467 00 70.

www.onderwegonline.nl

www.facebook.com/onderwegonline

www.twitter.com/onderwegonline

Toeleven naar Pasen

Voor wie deze weken op een praktische manier naar Pasen toe wil leven, verscheen recentelijk een bijzondere kalender: een doe-kalender. José Korsaan maakte samen met Opkijken.nl de kalender speciaal voor mensen met een (lichte) verstandelijke beperking en hun familie of begeleiders, maar de kalender is ook zeer geschikt voor gezinnen met kinderen en iedereen die op een praktische manier invulling wil geven aan de veertigdagentijd. De kalender (uitgegeven bij Buijten en Schipperheijn) bevat veertig opdrachten. Hierbij kan worden gedacht aan het kijken van een filmpje, iets doen in of voor de natuur, of iets doen voor een ander. Een tip voor het gebruik in het gezin: lees elke ochtend

bij het ontbijt samen een kaartje met de opdracht en vraag bij het avondeten aan elkaar hoe het is gegaan met de opdracht. Zo kun je samen bewust toelevend naar Pasen.

Voor diegenen die liever een goed boek lezen om zich te bezinnen op waar het met Pasen nu echt om draait, verschijnt begin maart bij uitgeverij Van Wijnen *Goede Vrijdag. De dag dat de revolutie begon* van Tom Wright. Wright betoogt in dit boek dat wat er met Pasen gebeurde veel verder gaat dan 'God redt mij van mijn zonden, zodat ik in de hemel kom'. De schrijvers van het Nieuwe Testament hadden het over iets veel groters, iets veel explosievers. Wright noemt dit de 'revolutie van het kruis' en wil ons door

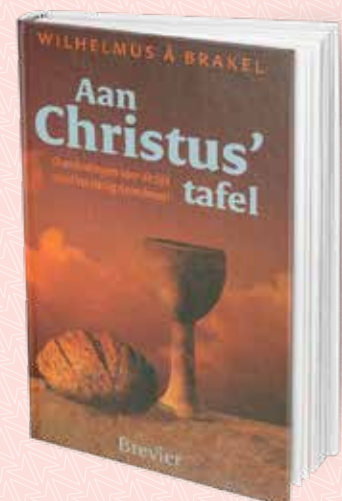
zijn boek uitdagen om deelnemer te worden van die revolutionaire beweging.

Overdenkingen bij het avondmaal

In de weken voorafgaand aan Pasen is er vaak extra aandacht voor het avondmaal. Dat was reden voor verschillende uitgeverijen om oude, bestaande werken met overdenkingen rond dit thema opnieuw uit te geven. Zo

verscheen bij uitgeverij De Banier *Zonder geld en zonder prijs* van de Schotse predikant Robert Murray McChyne. Uitgeverij Royal Jongbloed publiceerde op haar beurt *Totdat Hij komt. Overdenkingen bij het Heilig Avondmaal* van de bekende Engelse predikant C.H. Spurgeon. Uitgeverij Brevier ten slotte kwam met het boek *Aan Christus' tafel. Overdenkingen rond de tijd van het Heilig Avondmaal*. In dit laatste boek is het hoofdstuk over de voorbereiding, het gebruik en de nabetrachting van het avondmaal uit Wilhelmus à Brakels *Redelijke godsdienst* in hedendaags Nederlands te lezen en verdeeld in dagelijkse overdenkingen.

Waarom ben jij gereformeerd?

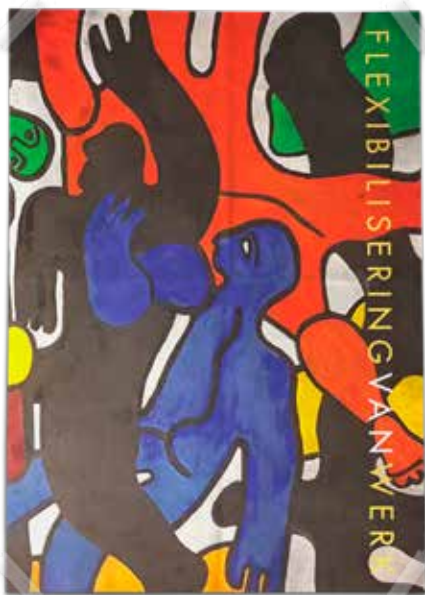
Voor alle tieners die zich afvragen wat het nu betekent om gereformeerd te zijn, hebben Henriette Schimmel en Henk Vermeulen het boekje *Waarom ben jij gereformeerd? De geloofsbelijdenis voor tieners* geschreven. In dit boekje staat de Nederlandse Geloofsbelijdenis centraal. De gedachte achter het boekje is dat een geloofsbelijdenis eigenlijk de Bijbelse boodschap samenvat en bedoeld is om God te leren kennen en te dienen. De schrijvers vinden het daarom belangrijk dat ook tieners vandaag de dag lezen wat mensen in de Reformatietijd uit de Bijbel opdiepten. In het boekje worden niet alleen thema's uit de Nederlandse Geloofsbelijdenis besproken, maar worden ook verschillende delen uit deze belijdenis in gewone taal weergegeven.

Flexibilisering van werk

Op woensdag 14 maart is het biddag voor gewas en arbeid. Reden voor Kerk in Actie en de Raad van Kerken om een actueel thema aan de orde te stellen: de flexibilisering van werk. Steeds meer mensen in onze samenleving werken als zzp'er of hebben te maken met een flexibele arbeidsrelatie, een

situatie die naast een gevoel van vrijheid ook veel zorgen met zich mee kan brengen. Om meer inzicht in dit fenomeen te verschaffen, is op de website van de Raad van Kerken een katern te vinden over flexibel werken: www.raadvankerken.nl/pagina/4845. Dit katern is een aanrader voor diakenen en pastoraal werkers die zich willen verdiepen in het effect dat flexibel werken op mensen kan hebben. Het katern biedt daarnaast ook suggesties voor viering en gesprek.

>> Column

Grapperhaus

Gereformeerde genen verloochenen zich niet. Zij slaan onverbidlijk aan bij een gesprek over 'de' kerk. Zelfs kerkloze christenen tonen vaak een onweerstaanbare betrokkenheid bij dit thema. Ik geniet van mijn DNA, als drager en gebruiker van dit erfgoed. Ondanks scheve schaatsen en eenkennigheid proef ik in mijn roots een verlangen naar concretisering van het christen zijn in de verbinding met anderen. Geloven doe je niet alleen en daarom geloof ik in de gemeenschap der heiligen.

Maar hoe verbindt de kerk zich met haar omgeving? En hoe is de relatie met het lokale bestuur? Die vraag stelde Ferdinand Grapperhaus aan ons, voorgangers op Vinex Vathorst. Gert-Jan Segers had de minister daar uitgenodigd voor een kerkdienst. Na afloop volgde een gesprek met vier voorgangers en een aantal gemeenteraadsleden, dat vrolijk uitwaaierde. Na de kerkelijke cake voor daklozen, pitchte ik over gastvrijheid als kenmerk van de kerk. Want wat is er nu mooier dan vijftig wijkgenoten die in Hart van Vathorst aanschuiven voor een maaltijd? Ook roemde ik de samenwerking met het sociale wijkteam. Waar vroeger strikte neutraliteit heerste, wordt nu vrolijk samengewerkt en doorverwezen naar kerkelijke netwerken in de wijk.

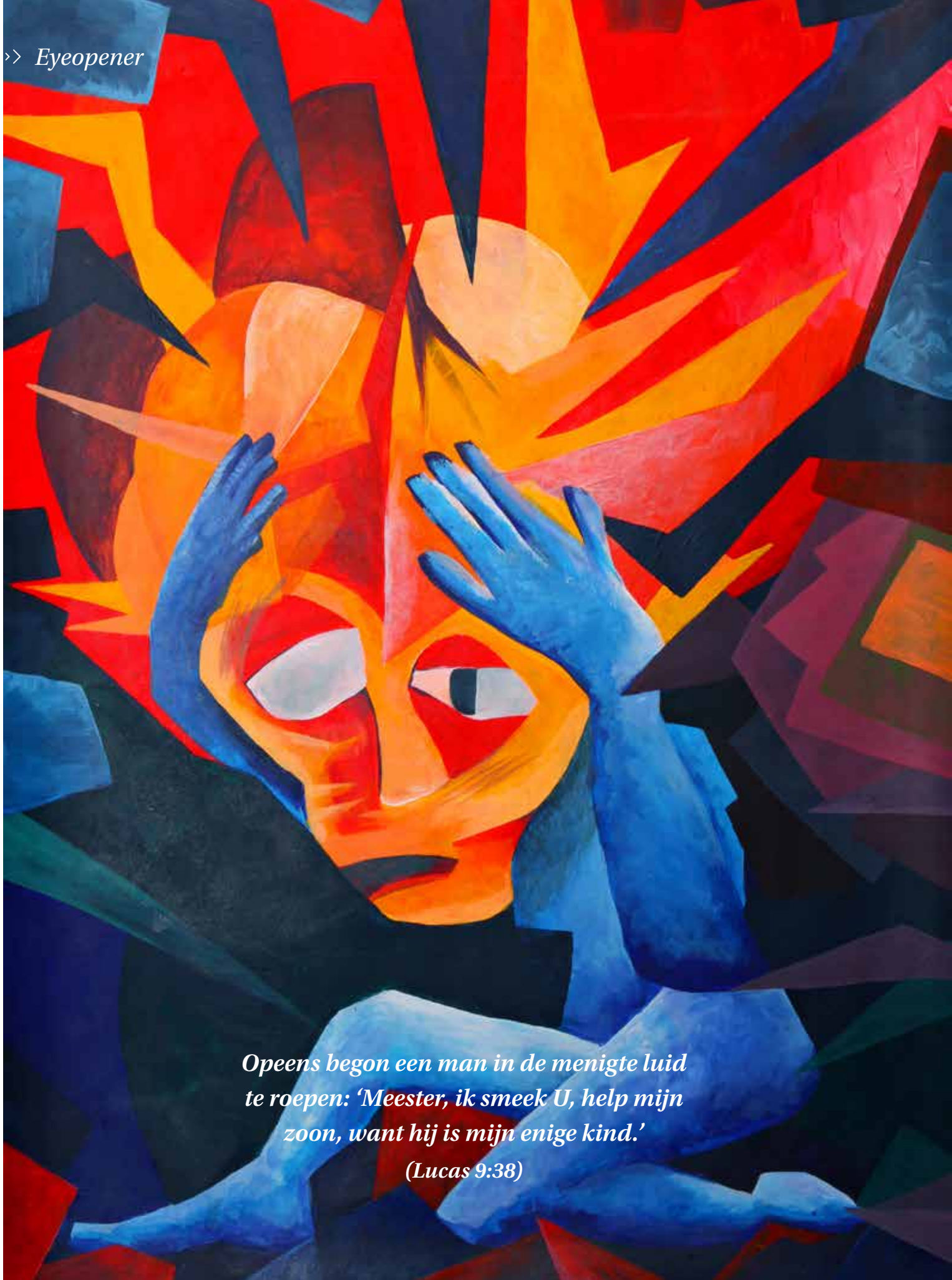
>> Na de kerkelijke cake voor daklozen, pitchte ik over gastvrijheid als kenmerk van de kerk <<

Maar toen kwam de wedervraag van de minister. Kan de kerk nog een extra mijl afleggen? Door in dialoog met de islam ervoor te zorgen dat gematigde krachten daar uit de kast komen? Door de overheid op die manier te helpen radicalisme tegen te gaan?

Ik viel even stil om naar mijn gevoel te luisteren. Het besef drong langzaam door. Wil ik wel voor deze kar gespannen worden? Mijn onverwoestbare genen hadden de kerk zojuist concreet gemaakt met goed gedrag. Dienstbaar aan bestuurders, haast salonfähig. Maar waar blijft de eigen roeping? Het geheim, los van relevantie, dat niet bij het bestuur op schoot kruipt? De kerk heeft een unieke plek en verantwoordelijkheid. Fijn als daden spreken. Maar vergeet vooral niet over Jezus te vertellen.

Joost Smit is predikant van de Ontmoetingskerk (GKv) in Amersfoort-Vathorst.

*Opeens begon een man in de menigte luid
te roepen: 'Meester, ik smeeek U, help mijn
zoon, want hij is mijn enige kind.'*

(Lucas 9:38)

Confrontatie met duistere krachten

Jezus is onderweg naar Golgota. Hij wordt op weg daarnaartoe op de berg bemoedigd door Mozes en Elia. Direct daarna wordt Hij onder aan de berg echter weer geconfronteerd met de macht van de boze. Maar ook dan laat Hij een voorproefje zien van het hemels koninkrijk.

tekst **Roel Venderbos**

Je hebt van die momenten in je leven met God die je lang zou willen vasthouden. Zó blij, zó zeker als je bent van Hem. Kon het maar nooit ophouden! Zoiets had Petrus toen hij boven op de berg was, en Jezus zag stralen samen met die twee keien uit de geschiedenis van Gods volk: Mozes en Elia. Laten we gauw een paar tenten bouwen! Maar Jezus was onderweg naar het kruis in Jeruzalem. Mozes en Elia kwamen Hem moed inspreken om straks zijn leven te geven. Daarom klonk ook die stem van zijn Vader in de hemel: 'Dit is mijn Zoon, mijn uitverkorene.' Die moed had Hij nodig, want er was er één die dat met alle geweld wilde verhinderen. Dat bleek direct de volgende dag, toen Jezus de berg afdaalde. Wat een top-downbeweging beschrijft de evangelist Lucas hier (9:28-43).

Als Jezus afdaalt, roept een man Hem tegemoet: 'Meester, ik smEEK U, help mijn zoon, want hij is mijn enige kind.' Die woorden moeten binnengekomen zijn bij Jezus. Net had Hij de liefde en hulp van zijn eigen Vader ontvangen. Zijn Vader die zijn *enige* Zoon zo bemoedigde. En nu ziet Jezus hier een totaal ontredderde vader. Helemaal van de kaart, omdat hij een zoon heeft die een prooi is van demonen. Vreselijk zoals zijn zoon gesloopt wordt door epilepsieaanvallen. Pas als hij helemaal bont en blauw geslagen is, keert de rust weer. Waarschijnlijk heeft hij lange tijd nodig om weer een klein beetje mens te worden. (De evangelist Marcus vertelt dat deze jongen ook nog doofstom is, buitengewoon beperkt in zijn communicatie dus.)

Duistere krachten

Kort na de ontmoeting met zijn hemelse Vader wordt Jezus geconfronteerd met de gruwelijke macht van de boze. Ja, zegt die vader, ik heb uw leerlingen gesmeekt om de demon

uit te drijven, maar dat konden ze niet. Het is alsof de duivel Hem goed wil laten voelen dat hij nog heel wat macht in handen heeft. Hij kan mensenkinderen tot de grond toe slopen. De vorige dag stond Jezus nog in de liefdevolle nabijheid van God, een dag later probeert de duivel Hem de grond in te praten. Hemelse, lichte machten versus helse, duistere krachten. Het is alsof de duivel zeggen wil: kom maar op, als je durft. Ik ga je net zo slopen als dit mensenkind.

>> Pas als hij helemaal bont en blauw geslagen is, keert de rust weer <<

Zo staat Jezus hier met alle ogen op Hem gericht. De nieuwsgierige ogen van de menigte, de smekende ogen van de vader van het kind en de verlegen ogen van de discipelen. Maar Jezus maakt korte metten. Hij bestraft de demon, geneest de jongen en geeft hem terug aan zijn vader. De duivel wilde via zijn slopende werk scheiding maken tussen die vader en zijn zoon. Maar Jezus doet het tegenovergestelde: met zijn herscheppende werk herstelt Hij de band tussen de vader en zijn zoon. Even zie je in deze geschiedenis al uitgebeeld wat straks in Jeruzalem zal gebeuren: de duivel lijkt door het kruis Vader en Zoon definitief te kunnen scheiden. Maar Jezus laat nu al zien dat hem dat niet gaat lukken. De Zoon zal worden teruggegeven aan zijn Vader. Met andere woorden: de duivel en zijn verwoestende werk worden

>>

>> Eyeopener

overwonnen door Jezus Christus! Even zien de mensen een voorproefje van het hemelse koninkrijk, zoals de drie discipelen het een dag daarvoor op de berg gezien hebben. Eerst Gods heerlijkheid boven op de berg, nu onder aan de berg. Geen wonder dat allen met stomheid geslagen zijn vanwege de grootheid van God. Ze kijken met grote ogen naar Jezus. Wat is God machtig aan het werk in deze man!

Macht

Je voelt in de woorden van Lucas dat de mensen weer geweldig enthousiast worden over Jezus. Begrijpelijk toch?! Stel je voor dat Jezus vandaag onder ons zou zijn en dat we zouden meemaken hoe Hij een meervoudig gehandicapt kind – doof, stom én epileptisch – zou genezen (en al die andere dingen meer zou doen) dan zouden we Hem toch ook graag aan de macht zien in Den Haag? Maar Jezus laat zich niet van de wijs brengen. Iedereen kan wel onder de indruk zijn van wat Hij *doet*, maar luisteren ze ook naar wat Hij *zegt*? Daarom zegt Hij het nog eens heel kort tegen zijn discipelen: 'Onthoud wat Ik tegen jullie zeg: de Mensenzoon zal aan de mensen uitgeleverd worden.' Met andere woorden: straks slaat het enthousiasme van de mensen om in diepe haat. Heden hosanna, morgen kruisig Hem! Duidelijker kon Hij het niet zeggen. Maar Jezus' woorden dringen niet tot zijn discipelen door. Zij ruiken macht en zijn druk in de weer met hun posities straks. Wie van hen zal dan de belangrijkste zijn? Voor hen zat hun Heer volop in de flow. Hij wordt op handen gedragen als de nieuwe koning, en zij delen in zijn eer. Ze lieten hun beeld over Hem dus niet corrigeren! Nee, Jezus zou koning worden in Jeruzalem. Weg met alle sombere verhalen: geen kruis, maar kroon! Op

naar de top! Hij gaat straks de ministersposten verdelen en de vraag is welke post zij dan krijgen. De één voelt zich nog beter dan de ander.

Klein

Dan neemt Jezus een kind bij zich. Het zal vast een beetje verlegen naar beneden gekeken hebben, zo vlak voor die twaalf kerels. Dat kind voelde zich absoluut niet belangrijk, maar Jezus geeft hem een ereplaats. Dicht tegen Hem aan. Jezus gaat door de knieën om op gelijke hoogte met het kind te komen. Kijk, maakt Jezus duidelijk, dat verwacht Ik nu ook van jullie. Dat je door de knieën gaat en de minste wilt zijn. Op die manier ontvang je Mij. 'Wie dit kind in mijn

>> Geen kruis, maar kroon! Op naar de top! <<

naam bij zich opneemt, neemt Mij op; en wie Mij opneemt, neemt Hem op die Mij gezonden heeft.' Maak jezelf klein en verwacht alles van God. Op dat punt was het ook misgegaan toen die vader met zijn zoon kwam. Ze hadden hem niet kunnen genezen, omdat ze te weinig van God verwachtten. Zoek het niet bij jezelf, zoek het niet bij de eer van mensen, zoek het bij God!

**Roel Venderbos is predikant van de NGK Kampen, afge-
staan voor het werk als geestelijk verzorger in een ver-
pleeghuis.**

Om over na te denken of door te praten

- De duivel is onthutsend gemeen en doortrapt. Hij probeert je daar te pakken waar je het meest kwetsbaar bent. Zo probeerde hij dat met Jezus. Juist op het moment dat Hij weer bepaald werd bij het belang van de intieme band met zijn Vader, wrijft de duivel Hem in dat hij in staat is om de band tussen vader en zoon te slopen. Houd hem in de gaten, want zo werkt hij nog steeds. Je bent kwetsbaar in de dingen die je het meest dierbaar zijn, zoals de relatie met je man, vrouw, kinderen of vrienden. Die probeert hij kapot te maken, bijvoorbeeld door ziekte, dood of onenigheid, in de hoop dat je daardoor stopt met God.
- Jezus is compleet anders! Niet doortrapt maar vol liefde. Hij sloop niet, maar is uit op genezing en herstel. Liefde is zijn drive, dat is zijn grote wapen, sterker dan het wapen van de duivel: ziekte en dood. Hij gaat door met het doel waarvoor

- Hij gekomen is: mensen terugbrengen bij God door zichzelf te geven aan het kruis op Golgota. Hij laat zich niet van de wijs brengen door wat voor lage actie van de duivel ook. Hij houdt zich vast aan het woord van zijn Vader: 'Dit is mijn Zoon, mijn uitverkorene.' Hoe functioneren die woorden van onze hemelse Vader in jouw leven?
- Wij zijn Gods geliefde kinderen, wat voor rottigheid de duivel ook uithaalt in ons leven. Hij probeert ons leven te slopen door ons te pakken waar we het meest kwetsbaar zijn, waardoor je misschien denkt dat hij alle macht heeft op aarde. Maar vanaf het kruis roept Christus ons toe: Geloof het niet, niets kan je scheiden van de liefde van God, mijn Vader, geen enkele macht of kracht. Kijk maar naar Mij!
 - Hoe maak jij je in het dagelijks leven klein voor Hem? Ervaar je ook dat je juist dan Hem ontvangt?

Bestel nu voor Pasen... om uit te delen

- ansichtkaarten
- boekenleggers
- doeboekjes
- kleurboekjes
- miniboekjes
- posters

Neem een kijkje in de webwinkel

www.erismeer.nl

Themanummers nabestellen?

Dat kan via administratie@onderwegonline.nl.
Kijk op www.onderwegonline.nl/themas voor alle thema's.

OnderWeg Inspiratie voor reisgenoten

Gaat je hart al sneller kloppen?

De Samenwerkingsgemeente Alexanderpolder (SGA) is een veelzijdige missionaire Rotterdamse stadsgemeente die op zoek is naar een:

organisatorisch sterke

jeugdwerker
24 uur

Info: desga.nl/jeugdwerkergezocht

Wat bezielt me?

Wat mij bezielt is dat God van mij houdt. Ongelooflijk! Ik zoek bezieling om dat nog beter te kunnen ervaren. Jij ook?
Neem een proefabonnement op christelijk magazine OnderWeg.

Ga naar onderwegonline.nl/gratis

Drie maanden gratis, stopt automatisch.

OnderWeg Inspiratie voor reisgenoten

‘Ik zoek schoonheid in dingen die al een leven achter de rug hebben’

Margreet Batteau vist uit de vitrinekast een poëziealbum, dat een eeuw geleden in gebruik genomen is. Je kunt het oude stof ruiken van gedachten en wensen van mensen die voorbijgegaan zijn. Samen bekijken we het oude kaft, het vergeelde papier met de verbleekte verzen, gericht aan een oude tante. De ruimte om ons heen is een soort minismeltkroes van culturen die Nederland, Amerika en Korea met elkaar verbindt.

tekst **Elise G. Lengkeek**

Margreet Batteau en haar Amerikaanse man, emeritus predikant Kim Batteau (zijn officiële voornaam is John Michael), wonen in IJsselstein. Sinds hun vertrek in 2011 uit Scheveningen, Kims laatste gemeente, geniet Margreet dagelijks van dit huis met zijn weidse uitzicht over de weilanden en hoge wolkenluchten. De sfeervolle woonkamer is twee jaar geleden al eens in de picture geweest in het *ND*, in de rubriek ‘De huiskamer van...’ Een rondgang langs al die spullen met een verhaal levert vanzelf de eerste vragen op.

Je houdt ervan omringd te zijn door meubels en spullen met een *second life*. Welk voorwerp vertelt veel over wie jij nu bent?

Margreet aarzelt geen moment en overhandigt het poëziealbum: ‘Geschiedenis heeft me altijd al geïntrigeerd: het geeft herkenning van belevenissen en emoties, want er zit continuïteit in het mens zijn. Op dit moment ben ik bezig met de genealogie van mijn familie. Heel bijzonder om te ontdekken hoe die lijnen in de tijd terugvoeren naar andere namen en plaatsen dan ik had verwacht. Ook al

Margreet Batteau-Sonneveld (62) is getrouwd met dominee Kim Batteau, emeritus predikant in de GKv en Amerikaan van geboorte. Zij woonde samen met haar man van 1980 tot 1988 in Zuid-Korea. Terug in Nederland kreeg zij te maken met een ernstige depressie. In de jaren erna werkte zij onder meer als fractie-assistent bij de CU en startte zij een weblog onder de naam Parelpad (www.parelpad.wordpress.com).

die spullen die je hier ziet, gekregen of verzameld uit kringloopwinkels, hebben hun unieke verhaal. Dat verbindt mij niet alleen met herinneringen uit mijn en ons verleden, maar ook met de eigenheid van het voorwerp zelf en het leven dat het achter de rug heeft.'

Wat heeft die aandacht voor tweedehandspullen getriggerd?

'Toen we in Nederland terugkwamen na acht jaar Zuid-Korea, waar Kim theologie doceerde aan het Kosin Seminary in Busan, moesten we wennen aan onze nieuwe, krappere financiële situatie. Als ik nieuwe kleren nodig had, ging ik eerst langs de kringloopwinkel in de hoop dat er iets leuks en passends te vinden was.

>> 'God gaf mij geleidelijk aan een nieuwe visie op gebruikte spullen: alles loopt butsen op – dat hoort bij het leven' <<

Dat had aanvankelijk iets bitter, moet ik eerlijk zeggen – omdat de aanschaf van nieuwe dingen niet vanzelfsprekend paste in ons budget. Maar God gaf mij geleidelijk aan een nieuwe visie op die spullen: alles loopt butsen op – dat hoort bij het leven. Geleidelijk aan werd het meer een soort sport: thuiskomen met aanwinsten waar we echt blij van werden. Een echte verzamelaar ben ik trouwens nooit geworden. Bezig zijn met het milieu was ook niet echt mijn drijfveer. Pas de laatste vijftien tot twintig jaar ben ik me daar meer bewust van geworden.

Margreet Batteau: 'Na mijn depressie moest ik van de grond af aan weer leren dat ik God toch kan vertrouwen. Ook als er heel moeilijke dingen gebeuren die ik niet kan begrijpen.'

Zoals ik er nu naar kijk, zoek ik vooral naar schoonheid in dingen die al een leven achter de rug hebben. Dat helpt me om in de chaos van zo'n winkel precies dát eruit te pikken wat ik mooi vind én duurzaam.'

Ze wijst naar haar laatste aankoop: een wit bloempotje van keramiek met plissé-vouwen. 'Kijk, zo'n fijn stukje fragiel aardewerk uit de jaren dertig heeft voor mij ook weer met geschiedenis te maken. Ik

heb er een orchidee in gezet, als symbool voor alles wat het leven glans geeft: liefde, schoonheid en kracht.'

Op je blog www.parelpad.wordpress.com gun je anderen een inkijk in je dagelijks leven. Wie of wat heeft het verlangen in jou wakker gemaakt om te gaan schrijven?

'Ik schrijf al sinds mijn puberteit. Ik had er behoefte aan mijn "zielenroerselen"

>>

Margreet Batteau: 'Ik ga graag om met mensen in kwetsbare posities, zoals buitenlandse vrouwen. In het helpen met de Nederlandse taal vind ik ook de voldoening die ik miste in de banen die ik had.' (beeld Saskia Batteau)

toe te vertrouwen aan mijn dagboek, onder andere vanwege de stemmingswisselingen die in die periode begonnen. Dat waren niet alleen reflecties op wat ik dacht en meemaakte, maar ook gedichten. Ik was bovendien erg geïnteresseerd in literatuur en kunst. Ik was Duits gaan studeren, omdat ik was uitgeloot voor Nederlands, wat ik eigenlijk het liefst had willen doen. Om verschillende redenen heb ik die studie niet afgerond, wat nog altijd een pijnpunt voor mij is. Toen mijn interesse in literatuur en kunst begon te groeien, kreeg ik ook steeds meer zin om te schrijven. Na onze verhuizing in

1980 naar Korea, vond ik eindelijk de rust en tijd om er echt werk van te maken. Er waren weinig activiteiten in de kerk waaraan ik kon meedoen. Bovendien was er de taalbarrière. E-mail en WhatsApp bestonden nog niet, dus schreef ik behalve in mijn dagboek ook heel veel brieven. Soms werkte ik als correspondent voor het *ND* en een Amerikaans tijdschrift. Ik deed dit vooral in de tijd van de regimewisseling in de tachtiger jaren (Generaal Chun Doo-hwan kwam na een staatsgreep in 1980 aan de macht als elfde president van Zuid-Korea; hij regeerde het land tot 1988. EL).'

Je startte met je blogs in 2005. Vanwaar die naam Parelpad?

'Dat is een verhaal apart. We keerden in 1988 terug naar Nederland. Helaas werd dat een diep traumatische ervaring, die mij in een totale burn-out bracht. Een periode waarin ik letterlijk droog stond. Ik wilde het liefst een boek schrijven over wat ik allemaal had meegemaakt in Korea, maar ik had er de discipline en rust niet voor. Pas in 2005 ben ik gestart met het schrijven over dagelijkse dingen in mijn Batteau Blog. Voor mij een beperkt maar perfect medium, waarin ik goed mijn creativiteit en gedachten kwijt kon. We woonden inmiddels in Scheveningen en ik werkte als fractie-assistent voor de ChristenUnie. Vanaf 2010 ging ik over op WordPress onder de naam Parelpad. Alles kwam toen in deze naam samen. Vanuit Scheveningen waren we namelijk verhuisd naar Parelpad 7 in IJsselstein. En bovendien: hoe mooi is het niet dat mijn naam Margreet ook 'parel' betekent en dat nummer 7 het getal van de volheid is? Al die blogs samen vormen nu al

twaaalf jaar lang een soort parelketting.'

Over welke thema's schrijf je het liefst?

'Over de kwetsbaarheid in alles wat ik in en om mij heen zie en ervaar. Dat heeft voor mij niet per se met een negatieve kijk op het leven te maken. Ik probeer te verwoorden hoe ik naar mensen kijk die ik ontmoet: met compassie en met respect voor de schoonheid die er in ieder mens schuilt. Dat is voor mij namelijk ook de verbinding met wie God is, hoe Hij zich laat kennen en met de manier waarop ik geloof. Verder is er nog een voor mij heel belangrijk onderwerp dat steeds terugkeert: *the black dog* – zo noem ik mijn depressies die van tijd tot tijd de kop opsteken. Die blogs zijn uiteraard heel persoonlijk en daar krijg ik ook de meeste reacties op.'

Je vertelde net dat je na terugkeer uit Korea in een diepe crisis belandde. Wil je daar iets meer over vertellen?

'Die terugkeer in Nederland werd voor mij veel meer dan een omgekeerde cultuurshock. In Korea leidden we een rustig leven, zonder veel sociale verplichtingen. Er was veel tijd voor het gezin. Het maakte die tijd licht en dragelijk. Terug in Nederland voelde ik weer druk van alle kanten. We kwamen in Zaandam terecht en ik wilde vooral een perfecte predikantsvrouw zijn. Ook waren er in mijn familie grote problemen. Mijn ernstige depressieve oudere zus beroofde zich van het leven. Dat bracht me op een gevaarlijk kantelpunt: ik belandde zelf in een ernstige depressie, die me aan het twijfelen bracht over alles wat ik tot dan toe had geloofd over God en over mijzelf. Beïnvloed door een soort Amerikaans-evangelisch maakbaarheids geloof was ik er altijd van overtuigd geweest dat gebed het wint van de duistere krachten. Hoe kon ik dan zo diep vallen? En waarom had God toegelaten dat mijn zus zo moest sterven? Mijn beeld van de God die alles fikst en in orde maakt, moest

>> 'Ik was er altijd van overtuigd geweest dat gebed het wint van de duistere krachten' <<

Eigenwijs

Als God op aarde als koning komt optreden, wordt Hij opgehangen. In drie talen hangt het plechtig boven zijn hoofd: Jezus uit Nazaret, koning van de Joden (Johannes 19:19). De waarheid waar Hij van komt getuigen (Johannes 18:37) blijkt aanstootgevend en dwaas (1 Korintiërs 1:23). Typisch wat mensen vinden van eigenwijsheid: irritant en dom. Het is dan ook Gods minst populaire eigenschap: Hij is onvoorstelbaar eigenwijs.

Als enige op aarde blijft Hij geloven aan zijn oorspronkelijk gelijk. Als hemel en aarde uit liefde tot bestaan en leven gekomen zijn, dan moet liefde wel sterker zijn dan haat en goedheid sterker dan slechtheid. Niemand is zo vastbesloten als de schepper om het kwade te overwinnen door het goede, en door niets anders. Hij weet hoe mensen in elkaar zitten, maar sluit zich af voor wantrouwen en achterdocht. Wat er ook gebeurt, Hij blijft de God die aan iedereen het goede geeft, zonder voorbehoud en zonder verwijt (Jakobus 1:5). Jezus noemt zijn Vader juist daarom volmaakt, omdat Hij zijn zoon laat opgaan over goede en slechte mensen en het laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen (Matteüs 5:45, 48).

>> We volgen het niet, vinden het dom en irritant: waarom grijpt God niet in bij al dat kwaad? <<

We volgen het niet, vinden het dom en irritant: waarom grijpt God niet in bij al dat kwaad? En we vergissen ons: Hij grijpt wel in en reageert wel degelijk. God is alleen maar onmogelijk eigenwijs. Hij geeft goed op kwaad, laat kwaad meewerken voor iets goeds; waar de zonde toeneemt, breekt juist de genade in overvloed uit. Hij sterft liever zelf aan het kwaad dan het met kwaad te vergelden. 'Voor mijn zoon zullen ze wel ontzag hebben' (Matteüs 21:37). Het is eigenwijze logica van de God die liefde is en voor wie het kwaad onnavolgbaar is. Het is weer veertigdagentijd. Tijd voor mensen voor wie het kwaad maar al te zeer navolgbaar is om tot inkeer te komen. En onszelf de vraag te laten stellen die bij deze eigenwijze God hoort: 'Zet het kwaad bloed dat ik goed ben?' (Matteüs 20:15).

Wim van der Schee is beroepbaar predikant in de PKN.

ik bijstellen. Dat was geen eenvoudig proces. Ik moest van de grond af aan weer leren dat ik God toch kan vertrouwen. Ook als er heel moeilijke dingen gebeuren die ik niet kan begrijpen.'

Wat is er daardoor veranderd in je kijk op God, op jezelf en anderen?

'God heeft mijn ogen geopend voor wat kwetsbaar zijn ten diepste is. We roepen het zo makkelijk. Maar wat betekent het in de praktijk om niet bij machte te zijn zelf stuur te geven aan wat je overkomt en hoe jij je daarbij voelt? Ik mocht ervaren hoe Hij juist midden in mijn gebrokenheid aanwezig was. Ik krijg nog steeds geen antwoord op de vraag waarom mijn zus niet verder kon. Nu heb ik daar meer vrede mee, omdat ik weet dat God voor ieder mens zorgt, op zijn geheel eigen tijd en wijze. Met die open houding wil ik nu naast anderen staan, zonder met oplossingen te komen. Ik ga graag om met mensen in kwetsbare posities, zoals buitenlandse vrouwen. In het helpen met de Nederlandse taal vind ik ook de voldoening die ik miste in de banen die ik had.'

>> 'Mijn beeld van de God die alles fikst en in orde maakt, moest ik bijstellen' <<

Je wortels liggen in de oude jeneverstad Schiedam. Waar heb je je het meest thuis gevoeld?

'Als kind ging ik graag met mijn vader naar zee. Dat verlangen is altijd gebleven, waar ik ook woonde. Door de aard van Kims werk konden we ons nergens echt settelen. Dat is pas nu in IJsselstein mogelijk geworden. Ik ben nog elke dag dankbaar voor deze prachtige plek, nu de zee op afstand ligt.'

Hoe kijk je naar de toekomst?

'Ik houd het klein. Mijn depressies zijn zo zwaar geweest dat ik iedere dag die ik deel met Kim, met onze kinderen en kleinkinderen – *my life and joy* – en met vrienden beschouw als een toegift. En ach ja, ik droom weleens van reizen. Zuid-Korea nog eens terugzien, of een Bijbelse reis, bijvoorbeeld de plekken bezoeken waar de apostel Paulus heeft gewerkt. Of het ervan komt, weet ik niet. Misschien schrijf ik alsnog dat boek dat al die tijd al in mijn hoofd zat...'

Elise Lengkeek publiceert literaire non-fictie en is tekstschrijver en journalist.

Veertig

Ergens begin jaren tachtig leerde ik het bandje U2 kennen. Eén van hun nummers die voor mij een bijzondere betekenis hebben, is de live-uitvoering van '40'. Pas later kwam ik erachter dat '40' een deel van Psalm 40 aanhaalt. En zo is die tekst mijn geloofsverhaal binnengekomen, nog voor ik mijzelf als christen herkende. Maar 40 heeft nog meer verbindingen met mijn geloofsverhaal.

tekst **Paul Smit**

Agenda

- 17 maart 2018 (Drachten): Kinderwerkersdag van stichting Doe maar, met als thema 'Let's Connect', over in verbinding staan met God, jezelf en het kind. Zie stichtingdoemaar.nl/kinderwerkers-trainingen/kinderwerkersdag.
- 31 maart - 1 april: Paaschallenge 2018. Een spelactiviteit in de nacht van zaterdag op paaszondag voor groepen jongeren van ongeveer 13-17 jaar met minimaal 2 leiders per groep. Zie jop.nl/themas/vieren-en-ontmoeten/paaschallenge-2018.

- 7 april 2018 (Ede): Huis van Belle-dag. Bedoeld voor tienermeiden, met speciaal programma voor ouders. Zie stichtinghuisvanbelle.nl/blog/belledag2018.
- 26 mei 2018 (Arnhem): EO Jongeren-dag, met als thema 'Walk on water'. Zie beam.eo.nl/eo-jongeren-dag.

Pasen is voor mij niet los te denken van het getal 40. Het gaat om zowel de veertig jaren na de exodus als de veertig dagen van de vastentijd tot Pasen. Uit deze twee verhalen haal ik een parallelle boodschap: het bloed van het lam brengt mensen bij elkaar en beschermt tegen het oordeel, waardoor ik bevrijd van allerlei ballast onderweg kan naar Gods belofte.

Voorbijgaan

Pesach, het Hebreeuwse woord voor Pasen, betekent voorbijgaan of overslaan. Zoals in: 'want de HEER zal door Egypte heen gaan om het te straffen. Maar ziet hij bij een deur bloed aan de bovendeur en aan de posten, dan zal hij die deur voorbijgaan, hij zal de doodsengel geen toestemming geven om uw huizen binnen te gaan en u te treffen' (Exodus 12:23). Het voorbijgaan is de laatste stap voordat de toegezegde bevrijding een feit wordt. Daarna volgt een periode van veertig jaar waarin het volk van Israël toegroeit naar het betreden van het beloofde land. Ook al komt de generatie van de exodus daar niet, de belofte van bevrijding blijft van kracht.

Nieuw lied

In de veertigdagentijd mag ik vanuit de beloofde bevrijding toegroeien naar het feest

van het begin van die bevrijding. Door het kruis en de opstanding gaat opnieuw het oordeel voorbij aan iedereen die daarop vertrouwt. Onderweg daarnaartoe heb ik net als iedereen te maken met tegenslagen in mijn leven. En dan komt Psalm 40 van U2 mijn geloofsverhaal binnen (ik heb de songtekst vertaald met de woorden van Psalm 40:2-4 NBV):

Vol verlangen heb ik op de HEER gewacht
en Hij boog zich naar mij toe,
Hij heeft mijn roep om hulp gehoord.
Hij trok mij uit de kuil,
uit de modder, uit het slijk.

Hij zette mij neer op een rots,
een vaste grond voor mijn voeten.
Mogen velen het zien,
mogen velen het zien vol ontzag.

Hij gaf mij een nieuw lied in de mond.

>> Jezus is niet alleen voor, maar ook door mij gekruisigd <<

Dat geloofsverhaal wil ik graag delen met jonge mensen: de exodus en de kruisiging en opstanding hebben met mij persoonlijk te maken.

Dat vertrouwen heeft te maken met het paaslam, met Jezus. Jesaja 53:5 zegt: 'Om onze zonden werd hij doorboord, om onze wandaden gebroken. Voor ons welzijn werd hij getuchtigd, zijn striemen brachten ons genezing.' Dat is nogal een verwijt: ik ben mede de oorzaak van Jezus' lijden en dood. Hij is niet alleen voor, maar ook door mij gezeseld en gekruisigd. Zoals het lam geslacht moest worden voor de exodus, zo moet ik Jezus dood willen voor mijn Pasen. Omdat zijn dood betekent dat ik voorbijgegaan word.

Bij die bevrijding gaat mijn nieuwe lied uit Psalm 40 verder. Daarin kan ik zingen over de betekenis van exodus, avondmaal, kruisiging, opstanding en het jaarlijkse paasfeest in mijn leven. Over hoe die oude gebeurtenissen nog altijd van belang zijn in wat ik meemaak en in de keuzes die ik daarbij maak. Soms als een klaaglied over de moeiten en soms als een loflied over de mooie dingen.

Vertrouwen

Dat geloofsverhaal wil ik graag delen met jonge mensen: de exodus en de kruisiging en opstanding hebben met mij persoonlijk te maken. Ik heb de bevrijding ervaren en zie de belofte van een leven in vrijheid geregeld weer opduiken in mijn leven. En ik hoop dat ze in mijn geloofsverhaal herkenning vinden en voor zichzelf de verbinding met de Bijbel ontdekken. In de Bijbel zijn de veertig jaren in de woestijn net zo belangrijk als de exodus en de intocht in het beloofde land. Omdat er tussen het start-

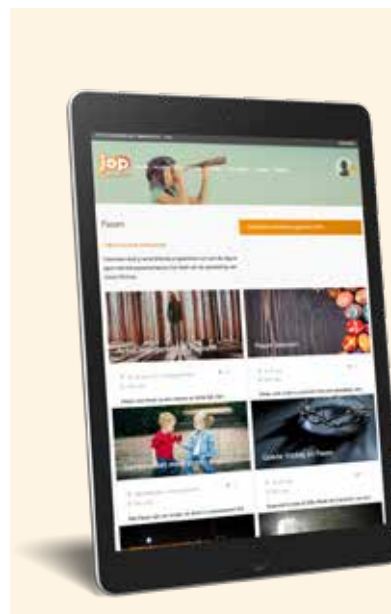
en eindpunt een heel leven zit, waarin de (belofte van de) bevrijding heel concreet ervaren kan worden. Bijvoorbeeld in het loskomen van mensen die je met hun (voor)oordeel proberen te kleineren. Van omstandigheden op school of werk die je beperken in wie je zou kunnen zijn. Of van je eigen gedrag dat schadelijk voor je is.

Er zijn zo veel voorbeelden te bedenken waardoor (jonge) mensen bekneld kunnen zitten en waardoor ze echt naar bevrijding verlangen. Dan hebben ze iets nodig om zich aan vast te houden: de belofte dat het beter kan en wordt, een beloofd land om naar uit te kijken. Dat kunnen ze vinden in een gemeente van mensen die met elkaar hun geloofsverhalen delen, in voor- en tegenspoed. Ik ben ervan overtuigd dat God

>> God schakelt
jouw en mijn
geloofsverhaal in <<

in Jezus door de heilige Geest jouw en mijn geloofsverhaal daarvoor inschakelt. In het jeugdwerk deel ik mijn verhalen over bevrijding met mensen die dat nodig hebben.

Paul Smit is jeugdwerkadviseur bij het NGK Jeugdwerk. Met bijdragen van Martine Versteeg (NGK Jeugdwerk) en Anko Oussoren (Praktijkcentrum GKv).

Media/tips

- Een live uitvoering uit de jaren tachtig van het U2-nummer '40' is te vinden op www.youtube.com/watch?v=lj8rzXBVmbY.
- Maak voor jezelf eens een overzicht van momenten in jouw leven waarin jij de hand van God ziet. Welke lessen heb jij daaruit geleerd? Kun je die misschien delen met de jongeren van je groep?
- Op de website van JOP zijn verschillende programma's vinden om met het passieverhaal en het feest van de opstanding van Jezus Christus aan de slag te gaan. Zie jop.nl/werkvormen/programma/pasen-3.

De kerk als instituut is helaas populairder dan ooit

De kerk als instituut heeft afgedaan. Tenminste, als je de kranten, de opiniemakers op tv en de publieke opinie mag geloven. Ze heeft niet meer het gezag om te bepalen wat we geloven en hoe we leven. Veel mensen hebben inmiddels de kerk vaarwel gezegd, ook wanneer ze persoonlijk nog wel geloven. Binnen de kerk zie ik echter een heel andere ontwikkeling: de kerk als instituut lijkt populairder dan ooit. Niet als instituut met gezag en invloed, maar als instituut dat er gewoon is wanneer je het nodig hebt.

tekst **Jelle Knol**

De interne populariteit van de kerk als instituut sluit aan bij bredere veranderingen in ons land. We veranderen van een verenigingscultuur in een festivalcultuur. Vroeger waren velen aangesloten bij een vereniging en dat bepaalde mede je identiteit. Het verenigingslidmaatschap was belangrijk en als onderdeel van de club zette je je ook in voor de club. De laatste jaren schieten de festivals als paddenstoelen uit de grond. Festivals zijn een ideale oplossing voor wie graag zijn eigen keuzes maakt en lekker en zonder verantwoordelijkheid wil consumeren, maar toch het gevoel van verbondenheid met anderen wil ervaren, zonder het gedoe dat bij echte verbinding hoort.

Verenigingen worden intussen minder populair. Mensen worden nog wel lid, maar dan vooral om mee te kunnen doen met de activiteiten en minder om zich ook als onderdeel van de club medeverantwoordelijk te voelen voor het draaiend houden van de club. Uiteraard zijn er uitzonderingen, want er zijn altijd mensen die zich wel inzetten. Ze werken zich echter vaak een slag in de rondte en hebben de grootste moeite om vrijwilligers te vinden die mee willen helpen.

Ik ga zelf ook mee in deze ontwikkeling. Daarmee werd ik geconfronteerd toen ik een formulier van de plaatselijke gymvereniging invulde om mijn zoontje aan te melden voor ouder-en-kindgym. De laatste vraag luidde: 'Mogen we u benaderen voor vrijwilligerswerk bij de vereniging?' Opeens realiseerde ik me dat ik 'nee' wilde invullen, maar dat ik me daarmee schaamteloos aansluit bij de trend dat mensen wél graag willen dat er verenigingen zijn die iets moois organiseren, maar daar liever zelf niet te veel tijd en moeite aan kwijt willen zijn; daar betaal ik wel voor...

Boekentips

Tim Chester & Steve Timmis, *Total church. Evangelie en gemeenschap*, Amerongen (Stichting The Media Alliance), 2011.

Tim Chester & Steve Timmis, *Midden in het leven. De kerk als levende gemeenschap*, Barneveld (Groei), 2012.

Behoeft

Plotseling beseft ik dat de kerk door veel mensen op dezelfde manier wordt benaderd. Heeft de kerk als instituut afgedaan? Nee, de kerk als *gemeenschap* heeft voor velen afgedaan. De kerk als *gemeenschap*, waar je een onmisbaar onderdeel van uitmaakt, waar je medeverantwoordelijk voor bent en die bepalend is voor jouw identiteit. De kerk als instituut is juist erg populair. Het instituut dat er gewoon altijd is, ook zonder mijn inzet of aanwezigheid. De kerk als instituut, dat ik kan inschakelen op de belangrijke momenten in het leven of als ik even ondersteuning nodig heb. De kerk als instituut, waar ik zondags al dan niet kom opdagen, afhankelijk van waar ik op dat moment persoonlijk behoefte aan heb. Het probleem is dat de kerk niet als instituut kan bestaan. Dat het financieel en praktisch niet haalbaar is om een kerk in stand te houden als minder mensen zich verantwoordelijk voelen voor haar voortbestaan, is nog de minste zorg. De kerk is het lichaam van Christus en heeft daarom leden (ledematen!) nodig. De kerk is per definitie een *gemeenschap* waar je niet consumeert, maar waar je je identiteit vindt als lid van een verbondsgemeenschap, als leerling van Jezus, als nieuwe schepping en als kind met de andere kinderen in Gods gezin.

Familiebanden

Ook als je betrokken kerklid bent, gaat dit niet aan je voorbij. Ik stel mezelf daarom een paar vragen die bij mij behoorlijk schuren:

- Zijn mijn gemeente en de andere gemeenten waar ik kom gemêleerde gemeenschappen die alleen bij elkaar gebracht zijn door Jezus, of zijn het vooral familiebanden of een bepaalde sfeer die ervoor zorgen dat we samen optrekken?
- Als ik geen predikant zou zijn, zou ik dan mijn beslissing over het aansluiten bij een gemeente ook laten bepalen door de vraag 'waar haal ik het meeste uit en waar voel ik me goed bij?'?
- Zet ik mezelf in voor de kerk omdat ik mijn identiteit alleen door God laat bepalen en me daarom wil verbinden aan de mensen die bij Hem horen? Of omdat ik er voldoening uit haal? En vooral: *zolang* ik er voldoening uit haal?
- Misschien wel de belangrijkste: ben ik bereid om mijn keuzes en die van ons gezin af te stemmen op wat goed is voor de *gemeenschap*, ook als dat betekent dat we echt andere beslissingen nemen (zelfs over werk, verhuizen, school enzovoort) dan wanneer we geen deel van de *gemeenschap* waren?

Leven met een kerk als instituut in plaats van een *gemeenschap* staat dichterbij me dan ik dacht.

Kringen

Gelukkig laat God ons op allerlei plaatsen en op allerlei manieren het belang van de kerk als *gemeenschap* herontdekken. Zo ontstaan de laatste jaren in veel gemeenten kerngroepen en (Bijbel)kringen. Hoewel zo'n ontwikkeling ook vatbaar is voor een individualistische en consumerende houding ('ik zoek een kring waar ik me thuis voel en veel uithaal; als dat niet meer zo is zoek ik een nieuwe'), is het volgens mij ook een uiting van een verlangen naar meer persoonlijke verbinding en minder vrijblijvendheid. Als het goed is, heeft een kring meer van 'je leven delen' dan van 'af en toe opdagen bij een activiteit wanneer je daar zin in hebt'. Ik heb zelf in ieder geval op een kring geleerd hoe bijzonder het kan zijn als je een tijdlang intensief samen optrekt en samen de Bijbel leest en met elkaar bidt.

De volgende keer dat ik weer hoor of lees dat de kerk als instituut heeft afgedaan, denk ik: was het maar waar. Als het vanzelfsprekende instituut dat religieuze dienstverlening biedt vervangen wordt door een *gemeenschap* van betrokken Jezusvolgers, dan lijkt me dat helemaal geen slechte ontwikkeling.

Jelle Knol is predikant van de NGK Krommenie.

DEZELFDE WERKELIJKHEID ANDERE INTERPRETATIE

Lees nu een jaar lang
het Nederlands Dagblad
met 40% korting.
Stuur de bijgesloten kaart op of
ga naar nd.nl/actie.
Bellen kan ook: 088 1 999 999

nd.nl/actie